

Aika 20.10.2025, klo 10:00

Paikka Kokoushuone Tammi

Käsiteltävät asiat

- § 152 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 153 Pöytäkirjan tarkastaminen**
- § 154 Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus**
- § 155 Maakunnan yhteistyöryhmän asettaminen**
- § 156 Aluesuunnittelujaoston asettaminen**
- § 157 Hankerahoitusjaoston asettaminen**
- § 158 Saaristotoimikunnan asettaminen**
- § 159 Kielellisten palvelujen toimikunnan asettaminen**
- § 160 Kulttuuritoimikunnan asettaminen**
- § 161 Varsinais-Suomen Eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelimen asettaminen**
- § 162 Yhteistyökomitean asettaminen**
- § 163 Työnantajaa edustavat paikallistason neuvottelijat**
- § 164 Läsnaolo- ja puheoikeus maakuntahallituksen nimittämissä toimielimissä**
- § 165 Varsinais-Suomen jäsenten nimeäminen Etelä-Suomen yhteistyön ja edunvalvonnan neuvottelukuntaan kaudelle 2025–2029**
- § 166 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 1.1.–30.6.2025**
- § 167 Työterveyspalvelujen hankinta**
- § 168 Turun hallinto-oikeuden päätös: Edunvalvontajohtajan virkaa koskeva valitus**
- § 169 Valonian Ohjelma 2030 -asiakirjan päivittäminen**
- § 170 Varsinais-Suomen liiton kannanotto EU:n tulevaan monivuotiseen rahoitusesitykseen 2028–2034 ja siihen liittyviin Suomen kantoihin, E-kirje EU /852/2025-VNK-8**
- § 171 Valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen Varsinais-Suomen alueellisen suunnittelun käynnistäminen**
- § 172 Lausunto alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeesta**
- § 173 Lausunto lupa- ja valvontavirastoa koskevaan valtioneuvoston asetukseen**
- § 174 Lausunto Kansallisesta ruokastrategiasta 2040**
- § 175 Lausunto Lounais-Suomen metsäohjelmaluonnoksesta 2026–2030**

-
§ 176	Lausunto Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelman luonnoksesta vuoteen 2035
§ 177	Lausunto luonnoksesta laiksi metsästyslain muuttamisesta
§ 178	Lausunto asetusluonnoksesta tulospäätösten tuen pilotoinnista maatalouden vesiensuojelussa
§ 179	Lausunto Raisio-Naantali tasoristeysten, perusparantamisen ja sähköistyksen ratasuunnitelmasta
§ 180	Lausunto hallituksen esityksestä liikuntalain 7 §:n kumoamisesta
§ 181	Nordic MSP Forum -hankkeen käynnistäminen
§ 182	Maakuntakaavan kumppanitestaus -hankkeen päättäminen
§ 183	Maatalouden vesistöpuisto -hankkeen päättäminen
§ 184	Lapset ja nuoret Varsinais-Suomen kestävyystyön kirittäjinä -hankkeen päättäminen
§ 185	Maankäyttöjaoston 25.8.2025 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat
§ 186	Maakuntavaltuuston kokouksen 22.9.2025 päätösten laillisuusvalvonta ja täytäntöönpano
§ 187	Vuoden 2026 kokousaikataulu
§ 188	Viranhaltijapäätökset
§ 189	Tiedoksi annettavat asiat

Osallistujat

Ville Valkonen, puheenjohtaja
Saku Nikkanen, 1. varapuheenjohtaja
Pekka Kuusisto, 2. varapuheenjohtaja
Petra Määttänen, sihteeri
Mikko Aaltonen
Kimmo Aho
Teija Ek-Marjamäki
Timo Katajainen
Laura Kontu
Arttu Laaksonen
Emma Lindqvist
Sari Pesonen
Juhani Pilpola
Eija Raunio
Jaana Reijonsaari
Ville Roslakka
Elina Ruohonen
Konsta Weber
Nicke Wulff
Anna-Leena Yli-Jama
Kaija Hartiala, Mv:n I varapuheenjohtaja
Sara Koiranen, Mv:n III varapuheenjohtaja
Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
Laura Lähteenmäki-Ojala, Mv:n II varapuheenjohtaja
Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja
Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Sanna Reuna, hallinnon assistentti
Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja
Kirsi Stjernberg, viestintäpäällikkö
Aliisa Wahlsten, Mv:n puheenjohtaja
Jyri Arponen

§ 152

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kutsu ja esityslista on lähetetty maakuntahallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

§ 153

Pöytäkirjan tarkastaminen

Pöytäkirjat hyväksytään ja tarkastetaan sähköisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Mikko Aaltosen ja Kimmo Ahon.

§ 154

Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus

Ajankohtainen katsaus.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

§ 155

Maakunnan yhteistyöryhmän asettaminen

VSLDno-2025-413

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi
Esa Höglblom, erikoissuunnittelija, esa.hogblom@varsinais-suomi.fi

Rakennerahastolain mukaan kussakin maakunnassa on rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanon ja alueen kehittämiseen vaikuttavien toimenpiteiden yhteensovittamista varten maakunnan yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmän asettaa maakunnan liiton hallitus. Yhteistyöryhmän kokoonpano on sovittava siten, että siinä ovat tasapuolisesti osapuolina:

- 1) maakunnan liitto ja sen jäsenkunnat;
- 2) ohjelmaa rahoittavat valtion viranomaiset ja muut valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot;
- 3) alueen kehittämisen kannalta tärkeimmät työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt sekä mahdollisuuksien mukaan muut kansalaisyhteiskuntaa edustavat tai ympäristöjärjestöt ja sukupuolten tasa-arvoa edistävät järjestöt.

Jäsenten lisäksi maakunnan liiton hallitus nimeää yhteistyöryhmälle puheenjohtajan, jonka tulee olla kuntalaissa tarkoitettu luottamushenkilö sekä edellä esiteltujen osapuolten ehdotuksesta kolme varapuheenjohtajaa. Toimielimen kokoonpanon (sekä jäsenet että varajäsenet) tulee täyttää tasa-arvolain 4 §:n: 2 momentin vaatimukset.

Maakunnan liittoa ja sen jäsenkuntia edustavat jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää nimetä valtuustokaudeksi 2025–2029

1. asettaa toimikaudekseen maakunnan yhteistyöryhmän.
2. nimetä toimikaudekseen maakunnan yhteistyöryhmälle puheenjohtajan.
3. nimetä maakunnan yhteistyöryhmän maakunnan liittoa ja sen jäsenkuntia edustavat jäsenet, kahdeksan varsinaista ja kahdeksan henkilökohtaista varajäsentä.
4. nimetä maakunnan yhteistyöryhmälle maakunnan liittoa ja sen jäsenkuntia edustavan varapuheenjohtajan, jonka tulee olla yhteistyöryhmän jäsen.
5. määrätä maakunnan yhteistyöryhmän esittelijäksi aluekehitysjohtajan ja sihteeriksi osaamis- ja ennakointiasioiden erikoissuunnittelijan.
6. vahvistaa maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanon kohdissa 2-5 päätetyn ja sekä oheismateriaalissa esitetyn mukaisesti.

§ 156

Aluesuunnittelujaoston asettaminen

VSLDno-2025-412

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen liitto -kuntayhtymän perussopimuksen 17 §:n mukaan maakuntahallitus voi asettaa avukseen jaostoja ja toimikuntia. Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 7 §:n mukaan kuntayhtymällä on muita toimielimiä sen mukaan kuin maakuntahallitus päättää. Muiden toimielimien tehtävistä, toimivallasta, kokoonpanosta ja jäsenten valinnasta päättää maakuntahallitus. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (laki) 4 a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä (lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja) tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Valtuustokaudella 2021–2025 maankäyttö- ja ympäristöasioita käsitteli maankäyttöjaosto.

Maankäyttöjaoston tehtävänä (mh 25.3.2013 § 47) on valmistella maakuntakaavoja ja muuta liiton ympäristösuunnittelua sekä tehdä ehdotuksia näitä asioita koskevista toimenpiteistä ja antaa kaavoitusta, rakentamista ja muita maankäytön suunnittelua ja ympäristökysymyksiä koskevia lausuntoja. Jos jaosto ei ole yksimielinen tai esittelijä jättää eriävän mielipiteen, asia siirtyy maakuntahallituksen päätettäväksi.

Varsinais-Suomen liitossa käydyissä keskusteluissa on käynyt ilmi, että maankäyttöjaoston nimi ei enää kuvaa riittävän selkeästi jaoston tehtäväkenttää. Sen vuoksi ehdotetaan, että jaoston uudeksi nimeksi tulisi aluesuunnittelujaosto, mikä vastaa paremmin jaoston roolia maakunnan suunnittelussa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. asettaa toimikaudekseen aluesuunnittelujaoston, jonka tehtävänä on valmistella maakuntakaavoja ja muuta liiton ympäristösuunnittelua sekä tehdä ehdotuksia näitä asioita koskevista toimenpiteistä ja antaa kaavoitusta, rakentamista ja muita maankäytön suunnittelua ja ympäristökysymyksiä koskevia lausuntoja. Jos jaosto ei ole yksimielinen tai esittelijä jättää eriävän mielipiteen, asia siirtyy maakuntahallituksen päätettäväksi.
2. nimetä siihen maakuntahallituksen varsinaisista jäsenistä tai varajäsenistä seitsemän jäsentä sekä näille henkilökohtaiset varajäsenet.
3. määrätä jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi sekä
4. määrätä aluesuunnittelujaoston esittelijäksi suunnittelujohtajan ja sihteeriksi suunnitteluassistentin.

§ 157

Hankerahoitusjaoston asettaminen

VSLDno-2025-415

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi
Petteri Partanen, elinkeinopäällikkö, petteri.partanen@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen liitto -kuntayhtymän perussopimuksen 17 §:n mukaan maakuntahallitus voi asettaa avukseen jaostoja ja toimikuntia. Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 7 §:n mukaan kuntayhtymällä on muita toimielimiä sen mukaan kuin maakuntahallitus päättää. Muiden toimielimien tehtävistä, toimivallasta, kokoonpanosta ja jäsenten valinnasta päättää maakuntahallitus. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (1986/609) 4 a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä (lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja) tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Maakuntahallituksen alaisena on toiminut seitsemänjäseninen hankerahoitusjaosto. Maakuntahallitus asetti sen viimeksi 22.11.2021 § 162. Jaoston tehtävänä on valmistella liiton toimivaltaan kuuluvat kansalliset sekä EU-rahoitusohjelmien (EAKR-osio) rahoituspäätökset. Jaoston esittelijänä on toiminut aluekehitysjohtaja ja sihteerinä kansallisten rahojen valmistelusta ja seurannasta vastaava elinkeinopäällikkö.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. asettaa toimikaudekseen hankerahoitusjaoston, jonka tehtävänä on valmistella liiton toimivaltaan kuuluvat maakuntahallituksen hankerahoitusta koskevat kansalliset sekä EU-rahoitusohjelmien (EAKR-osio) rahoituspäätökset.
2. nimetä siihen maakuntahallituksen varsinaisista jäsenistä tai varajäsenistä seitsemän jäsentä sekä näille henkilökohtaiset varajäsenet.
3. määrätä jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.
4. määrätä hankerahoitusjaoston esittelijäksi aluekehitysjohtajan ja sihteeriksi elinkeinopäällikön.

§ 158

Saaristotoimikunnan asettaminen

VSLDno-2025-416

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi
Sami Heinonen, saaristo- ja maaseutuasiamies, sami.heinonen@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen liitolla on maakuntahallituksen keväällä 2012 hyväksymä saaristotoimikunnan ohjesääntö. Sen 1 §:ssä todetaan, että saaristoalueen erityistarpeita varten Varsinais-Suomen liitossa on saaristotoimikunta. Se toimii maakuntahallitusta avustavana asiantuntijaelimenä.

Saaristotoimikunnan toimialueeseen kuuluvat seuraavat valtioneuvoston asetuksessa (1529/2015) 17.12.2015 määritellyt saaristokunnat ja saaristo-osakunnat: Kaarina, Kemiönsaari, Kustavi, Parainen, Naantali, Salo, Taivassalo ja Uusikaupunki.

Ohjesäännön 3 §:n mukaan maakuntahallitus valitsee toimikaudekseen toimikuntaan yhden edustajan kunkin kunnan valtioneuvoston asetuksessa määritellyltä saaristoalueelta maakuntahallituksen toimikautta edeltävän vuoden väestökirjanpitoon perustuvan asukasluvun mukaan alkavaa 3000 asukasta kohti ja näille henkilökohtaiset varajäsenet ja nimeää jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ohjesäännön 4 §:n mukaan toimikunnassa kotimaiset kielet ovat samanarvoiset. Esityslistat ja pöytäkirjat laaditaan molemmilla kotimaisilla kielillä ja kokouksissa käytetään molempia kotimaisia kieliä.

Ohjesäännön 5 §:n mukaan maakuntahallitus määrää toimikuntaan molemmat kotimaiset kielet hallitsevan esittelijän, joka toimii myös toimikunnan sihteerinä.

Toimikunnan tehtävänä on ohjesäännön 6 §:n mukaan käsitellä Varsinais-Suomen maakuntaohjelmaa täydentävän erillisen saaristo-ohjelman mukaisesti asioita, jotka koskevat toimialueen tulevaisuusstrategiaa, tulevaisuuden kehittämistoimenpiteiden linjauksia ja painotuksia ja kehittämisen voimavaroja (kansallinen ja EU-rahoitus) sekä toimia Varsinais-Suomen saaristoalueen edunvalvojana ja yhteistyön koordinoijana.

Valintatoimikunnan valmisteleva ehdotus toimikunnan jäseniksi, varajäseniksi ja puheenjohtajiksi jaetaan kokouksessa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. asettaa toimikaudekseen saaristotoimikunnan, jonka tehtävänä on avustaa saaristoasioita koskevissa asiantuntijakysymyksissä.
2. valita saaristotoimikuntaan 16 jäsentä ja kullekin näistä henkilökohtaisen varajäsenen,

-
3. määrätä jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan,
 4. nimetä toimikunnan sihteeriksi ja esittelijäksi saaristo- ja maaseutuasiamiehen.

§ 159

Kielellisten palvelujen toimikunnan asettaminen

VSLDno-2025-417

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi
Sami Heinonen, saaristo- ja maaseutuasiamies, sami.heinonen@varsinais-suomi.fi

Kielellisten palveluiden toimikunta kehittää Varsinais-Suomen kielellisiä palveluja yleisellä tasolla. Toimikunta edistää kaksikielisyyden ja monikielisyyden huomioimista maakunnan toiminnassa sekä tukee asukkaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia palveluihin ja osallistumiseen.

Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 17 §:n mukaan maakuntahallitus voi asettaa avukseen jaostoja ja toimikuntia. Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 7 §:n mukaan kuntayhtymällä on muita toimielimiä sen mukaan kuin maakuntahallitus päättää. Muiden toimielimien tehtävistä, toimivallasta, kokoonpanosta ja jäsenten valinnasta päättää maakuntahallitus.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (1986/609) 4 a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä (lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja) tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. asettaa toimikaudekseen kielellisten palvelujen toimikunnan, jonka tehtävänä on yleisellä tasolla valmistella liiton kielellisten palvelujen kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä ja kannanottoja.
2. nimetä toimikuntaan yhden jäsenen kustakin maakuntahallituksessa edustettuna olevasta puolueesta.
3. määrätä jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.
4. määrätä toimikunnan sihteeriksi saaristo- ja maaseutuasiamiehen.

§ 160

Kulttuuritoimikunnan asettaminen

VSLDno-2025-418

Valmistelijat / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
Erika Mäkeläinen, suunnittelija, erika.makelainen@varsinais-suomi.fi

Maakuntien liittojen lakisääteisiin tehtäviin kuuluu kulttuurin edistäminen osana maakunnallista strategiatyötä. Varsinais-Suomessa kulttuuritoimikunta on toiminut koko maakunnan liiton historian ajan, vaikka laki ei edellytä toimikunnan asettamista. Kulttuuritoimikunta on asiantuntijaelin, eikä kokoonpano noudata kuntavaalien tulosta.

Kulttuuritoimikunnan tehtävänä on huolehtia alueen taiteen ja kulttuurin edunvalvonnasta kansallisella tasolla, vahvistaa kulttuuria alueen kehittämisen elementtinä ja osallistua kulttuuriyhteistyöhön. Se toimii tiiviissä yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton kulttuuriasioista vastaavan asiantuntijan kanssa ja tukee hänen työtään.

Kulttuuritoimikunta valmistelee maakuntahallitukselle kulttuuriin liittyviä kantoja ja tukee kulttuurifoorumin toteutusta. Toimikunta osallistuu aktiivisesti myös maakuntastrategian laadintaan ja sen toteuttamisen seurantaan.

Kulttuuritoimikunta vahvistaa varsinaissuomalaista kulttuuri-identiteettiä ja modernin maakuntahengen kehittymistä. Tavoitteiden saavuttamiseksi kulttuuritoimikunta toteuttaa toimenpiteitä, jotka sisältävät yleisen kulttuuritoiminnan lisäksi myös kulttuuri- ja luovan alan yrittäjyyden, kulttuurimatkailun ja kulttuuriympäristön vaalimiseen sekä kulttuurihyvinvointiin liittyviä toimia.

Tarvittaessa toimikunta voi osallistua Varsinais-Suomen liitossa vireillä olevien kulttuurialan hankkeiden ja rahoituspäätösten valmisteluun. Toimikunta osallistuu vuosittain Aurora-mitalin jakamisprosessiin sekä kulttuurialan alueellisten ja valtakunnallisten asiantuntijaelinten nimeämisprosessiin. Kulttuuritoimikunnan esittelijänä toimii Varsinais-Suomen liiton kulttuuriasioiden erikoissuunnittelija.

Kulttuuritoimikunnan jäsenet ovat edustaneet alueen seutukuntia, taide- ja kulttuurialan oppilaitoksia, alueen kotiseutu- ja museotoimijoita sekä kulttuurimatkailua.

Maakuntahallitus päättää myöhemmin toimikunnan kokoonpanosta.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. asettaa kulttuuritoimikunnan toimikaudekseen
2. että toimikunnassa ovat edustettuina seuraavat alat/tahot
 - maakunnan kunnat alueellisesti kattavasti
 - taide- ja kulttuurialan oppilaitokset

-
- ammattitaiteilijat
 - Taiteen edistämiskeskus
 - alueen kotiseututoimijat
 - alueen museotoimijat
 - luovat alat, tapahtumat ja yrittäjyys
 - kulttuurimatkailu
 - kulttuurihyvinvointi

§ 161

Varsinais-Suomen Eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelimen asettaminen

VSLDno-2025-467

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi
Sami Heinonen, saaristo- ja maaseutuasiamies, sami.heinonen@varsinais-suomi.fi

Eläkeläisjärjestöjen maakunnallisen yhteistyöelimen, Varsinais-Suomen EETU:n, kautta maakunnan liitto lisää kosketuspintaa yhteiskuntaan ja voi tämän yhteistyön kautta kuulla eläkeläisjärjestöjä omassa ohjelmatyössään. Samalla liitto tekee toimintaansa tunnetuksi ja hoitaa näin suhteitaan eläkeläisjärjestöihin. Varsinais-Suomen liiton näkökulmasta kysymys on siten kansalaisjärjestösuhteista. Varsinais-Suomen EETU on aiemmin tunnettu nimellä Varsinais-Suomen eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta. Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU on vastaava valtakunnallinen toimija.

Eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelin ei ole Varsinais-Suomen liiton varsinainen elin. Maakunnan liitto on toiminut yhteistyöelimen teknisenä muodostajana ja kokouspuitteiden tarjoajana.

Varsinais-Suomen EETU:ssa on mukana seuraavien tahojen edustus: Eläkeliiton Varsinais-Suomen piiri, Eläkeläiset ry:n Varsinais-Suomen Aluejärjestö ry, Eläkkeensaajien keskusliiton Varsinais-Suomen piirijärjestö ry, Varsinais-Suomen kansallinen senioripiiri ja Svenska pensionärsförbundet i Åboland rf sekä mahdolliset muut valtakunnalliset eläkeläisjärjestöt. Kustakin järjestöstä mukana on 1–2 edustajaa niiden itsensä esittäminä.

Asiantuntijoita kutsutaan kokouksiin tarpeen mukaan.

Varsinais-Suomen EETU valitsee keskuudestaan vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajuus on järjestöjen välillä kiertävä. Varsinais-Suomen liitto nimeää jonkun viran- tai toimenhaltijoistaan eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelimen yhdyshenkilöksi.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää, että

1. Varsinais-Suomen liiton yhteyteen asetetaan eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelin kuluvaksi valtuustokaudeksi.
2. maakuntajohtaja nimeää yhteistyöelimen järjestöjen ehdotuksen pohjalta.

§ 162

Yhteistyökomitean asettaminen

VSLDno-2025-419

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen liiton henkilöstöä edustava järjestöt ovat sopineet henkilöstöedustajista seuraavaa:

järjestö	varsinainen jäsen	varajäsen
JUKO	Höglom Esa	Koskinen Arttu
JUKO	Reuna Sanna	Leka Jarkko
JUKO	Pekonen Elena	Tiainen Miika
JUKO	Anttila Marja	Badawieh Omar
JHL	Kati Kemppinen	Erika Mäkeläinen

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus

1. merkitsee toimikaudekseen tiedoksi seuraavat yhteistyökomitean henkilöstöjäsenet varajäsenineen:

järjestö	varsinainen jäsen	varajäsen
JUKO	Höglom Esa	Koskinen Arttu
JUKO	Reuna Sanna	Leka Jarkko
JUKO	Pekonen Elena	Tiainen Miika
JUKO	Anttila Marja	Badawieh Omar
JHL	Kati Kemppinen	Erika Mäkeläinen

2. valitsee toimikaudekseen kaksi työnantajaa edustavaa jäsentä yhteistyökomiteaan

3. määrää yhteistyökomitean sihteeriksi henkilöstösuunnitteljan.

§ 163

Työnantajaa edustavat paikallistason neuvottelijat

VSLDno-2025-420

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi

Kunnallisen pääsopimuksen 3 §:n 2 momentissa mainitaan paikallistason neuvottelija sopijaosa-puoleksi työnantajan puolelta "asianomainen kunnallinen viranomainen", joka Varsinais-Suomen liitossa on maakuntahallitus. Neuvottelujen käymistä varten maakuntahallituksen tulee määrätä edustajansa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus määrää kunnallisen pääsopimuksen 3 §:n 2 momentin tarkoittamat edustajansa.

§ 164

Läsnäolo- ja puheoikeus maakuntahallituksen nimittämissä toimielimissä

VSLDno-2025-421

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi
Sanna Reuna, hallinnon assistentti, sanna.reuna@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön § 121 mukaan toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus:

- maakuntavaltuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla maakuntahallituksen kokouksessa kuntalain mukaisesti; sekä
- maakuntahallituksen puheenjohtajilla ja maakuntajohtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä maakuntavaltuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa.

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää, että ne maakuntahallituksen poliittisten ryhmien puheenjohtajat, joilla ryhmällä ei ole edustusta ko. toimielimessä, voivat läsnäolo- ja puheoikeudella osallistua maakuntahallituksen nimittämien jaostojen ja toimikuntien kokouksiin.

§ 165

Varsinais-Suomen jäsenten nimeäminen Etelä-Suomen yhteistyön ja edunvalvonnan neuvottelukuntaan kaudelle 2025–2029

VSLDno-2025-478

Valmistelijat / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
Miika Tiainen, erikoissuunnittelija, miika.tiainen@varsinais-suomi.fi

Etelä-Suomen viisi maakuntaa Uusimaa, Varsinais-Suomi, Päijät-Häme, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala perustivat vuonna 2023 yhteisen neuvottelukunnan maakuntien keskinäiseksi yhteistyö- ja edunvalvontaelimeksi.

Etelä-Suomen neuvottelukuntaan nimetään maakuntajohtajien lisäksi maakuntahallitusten puheenjohtajistot ja kansanedustajia. Kustakin maakunnasta on tarpeen valita kaksi (2) yhteistyöhön sitoutunutta kansanedustajaa eri puolueista. Poikkeuksena on Uusimaa, josta valitaan neljä (4) kansanedustajaa.

Neuvottelukunnan toimikausi on kuntavaalikausi ja se kokoontuu noin kerran vuodessa. Koolle kutsumisesta vastaa yhteistyön kulloinenkin puheenjohtajamaakunta. Vuonna 2025 puheenjohtajamaakuntana toimii Päijät-Häme, vuonna 2026 Uusimaa ja vuonna 2027 Varsinais-Suomi.

Etelä-Suomen yhteistyön valmistelijana toimii Varsinais-Suomessa edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää nimetä Etelä-Suomen yhteistyön ja edunvalvonnan neuvottelukuntaan kaudelle 2025–2029 Varsinais-Suomesta seuraavat edustajat:

Ville Valkonen, kansanedustaja, maakuntahallituksen puheenjohtaja (kok.)
Saku Nikkanen, kansanedustaja, maakuntahallituksen varapuheenjohtaja (sd.)
Pekka Kuusisto, maakuntahallituksen varapuheenjohtaja (kesk.)
Vilhelm Junnila, kansanedustaja (ps.)
Sandra Bergqvist, kansanedustaja (rkp.)
Jyri Arponen, maakuntajohtaja

§ 166

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 1.1.–30.6.2025

VSLDno-2025-433

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi

Liitteet

1 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 1.1.–30.6.2025

Maakuntahallitus (mh 24.2.2025 § 20) vahvisti Varsinais-Suomen liiton talousarvion 2025 käyttötalousosan käyttösuunnitelman siten, että käyttötalouden tuottojen ja kulujen sitovuustasot ovat seuraavat: 1. kuntarahoitteisilla kustannuspaikoilla tiliryhmätaso ja 2. ohjelma- ja hankerahoitteisilla kustannuspaikoilla toimintakatetaso (0 euroa).

Talousarvion toteutumaraportin 1.1.–30.6.2025 perusteella kuntarahoitteisilla kustannuspaikoilla ei talousarvion 2025 käyttötalouden tiliryhmätasoilla ole ennakoitavissa sellaisia kulupoikkeamia, jotka edellyttäisivät välittömiä toimenpiteitä.

Ohjelma- ja hanketoiminnan kustannuspaikoilla ei ole ennakoitavissa toimenpiteitä edellyttäviä poikkeamia.

Maakuntavaltuusto 9.12.2024 § 37 vahvisti maakunnan liiton vuoden 2025 talousarvion alijäämäksi 127 462 euroa. Alijäämä suunnitellaan katettavaksi edellisten vuosien ylijäämätilitä.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen ajalla 1.1.–30.6.2025.

§ 167

Työterveyspalvelujen hankinta

VSLDno-2025-166

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi
Jonna Miettinen, henkilöstösuunnittelija, jonna.miettinen@varsinais-suomi.fi

Liitteet

1 Työterveystarjousten pisteytys

Varsinais-Suomen liitto on kilpailuttanut työterveyspalveluja koskevan hankinnan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) annetun lain mukaisella avoimella menettelyllä. Varsinais-Suomen liitolla on työterveyspalveluja koskeva sopimus Terveystalo Oyj:n kanssa. Sopimus on jatkunut optiovuosien jälkeen toistaiseksi voimassa olevana. Sopimus on irtisanottu päätymään vuoden 2025 loppuun.

Kilpailutus on suunniteltu ja toteutettu yhdessä KOHO Consulting Oy:n kanssa. Hankinnan kohteena on työterveyshuoltolain (1383/2001) 4 §:n mukaisesti työterveyshuollon palveluiden hankinta ja hankinnan arvoksi arvioitiin sopimuskauden aikana 300 000 euroa. Ennen hankintamenettelyn aloittamista tehtiin markkinakartoitus, jossa potentiaalisilla tarjoajilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä ja kommentoida tarjouspyyntömateriaaleja. Määräaikaan 2.6.2025 mennessä kartoitukseen osallistui kolme toimijaa. Markkinakartoituksen perusteella tarjousasiakirjoihin tehtiin tarkennuksia.

Hankintailmoitus julkaistiin Hilma-järjestelmässä 12.6.2025. Tarjouspyynnöstä esitettiin vielä yksi kysymys hintaliitteen määreistä (henkilöstömäärä ja painoarvo) ja korjattu tarjouspyyntö julkaistiin Hilmassa 25.6.2025.

Tarjouspyyntöasiakirjoissa määriteltiin hankittava palvelu sekä tarjoajille ja hankittavalle palvelulle asetettavat vähimmäisvaatimukset. Vaatimusten tulee toteutua koko sopimuskauden ajan.

Tarjouspyynnössä esitetyt hankintamäärät ovat hintavertailun mahdollistavia arvioita, eikä sopimus muodosta määräostovelvoitetta. Solmittava sopimus ei myöskään muodosta valitulle palveluntuottajalle yksinoikeutta tuottaa palvelua.

Hankinnassa valintaperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytettiin parasta hinta-laatusuhdetta seuraavin painotuksin:

1. Hinta, maksimipisteet 80 pistettä
2. Laatu, maksimipisteet 20 pistettä

Laadussa pisteytettiin työterveyden vastuutiimin työkokemusta.

Määräpäivään 18.8.2025 mennessä tarjouksen jättivät Aava ja Pikkujätti Oy, Mehiläinen Oy, Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy ja Trinitas Työterveys Oy.

Kaikki tarjoajat täyttivät asetetut vähimmäisvaatimukset ja saivat täydet laatupisteet (20 pistettä). Ero tarjoajien välille syntyi hinnan osuudesta. Hinta-laatuvertailussa korkeimman vertailupistemäärän 100 pistettä sai Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy (2452505-5). Vertailuhinnat ja laatupisteet käyvät ilmi tämän päätöksen liitteenä olevasta vertailutaulukosta (liite 1).

Kilpailutettu sopimus on määräaikaisena voimassa kolme vuotta palvelutuotannon aloittamisesta 1.1.2026 alkaen ja jatkuu sen jälkeen toistaiseksi voimassa olevana, ellei sopimusta irtisanota.

Tarjouspyyntö ja saadut tarjoukset ovat nähtävillä kokouksessa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. tarjousten hinta-laatuvertailun perusteella hyväksyä Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy:n Varsinais-Suomen liiton työterveyspalvelujen toimittajaksi ja
 2. valtuuttaa maakuntajohtajan allekirjoittamaan sopimuksen.
- Hankintasopimus syntyy vasta kirjallisen sopimuksen allekirjoittamisella.

Asian kiireellisyyden vuoksi pykälä tarkastetaan kokouksessa.

§ 168

Turun hallinto-oikeuden päätös: Edunvalvontajohtajan virkaa koskeva valitus

VSLDno-2024-435

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi
Sanna Reuna, hallinnon assistentti, sanna.reuna@varsinais-suomi.fi

Maakuntahallitus päätti 16.12.2024 (§ 184) valita Varsinais-Suomen liiton edunvalvontajohtajan virkaan VTM Malla Rannikko-Laineen. Henkilö, joka oli myös hakenut virkaa, teki päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka maakuntahallitus hylkäsi 27.1.2025 (§ 4).

Hakija valitti Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksen päätöksestä Turun hallinto-oikeuteen ja vaati päätöksen kumoamista sekä oikeudenkäyntikulujensa korvaamista. Valituksessaan Hakija katsoi, että hänen ansioitaan ei ollut arvioitu objektiivisesti eikä syrjimättömästi, ja että hänet oli sivuutettu henkilötieto poistettu

Turun hallinto-oikeus on 16.9.2025 antamallaan päätöksellä (nro 1729/2025) hylännyt valituksen ja katsonut, että maakuntahallituksen päätös edunvalvontajohtajan viran täyttämisestä on tehty lainmukaisesti. Hallinto-oikeus totesi, että hakijoiden ansiovertailu on suoritettu objektiivisesti ja tasapuolisesti, eikä valinnassa ole rikottu yhdenvertaisuuslakia, tasa-arvolakia tai muita sovellettavia säännöksiä. Maakuntahallituksen katsottiin toimineen harkintavaltansa rajoissa, eikä asiassa ilmennyt seikkoja, joiden perusteella päätös olisi ollut lainvastainen.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Mikäli valitusta ei tehdä, hallinto-oikeuden päätös saa lainvoiman maanantaina 20.10.2025 klo 16.15.

Hallinto-oikeuden päätös on kokonaisuudessaan tämän päätösehdotuksen oheismateriaalina.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi, että Turun hallinto-oikeus on 16.9.2025 antamallaan päätöksellä (nro 1729/2025) hylännyt valittajantekemän valituksen ja todennut maakuntahallituksen päätöksen edunvalvontajohtajan viran täyttämisestä lainmukaiseksi. Hallinto-oikeuden päätös on lainvoimainen, jos siitä ei ole valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen 20.10.2025 klo 16.15 mennessä.

§ 169

Valonian Ohjelma 2030 -asiakirjan päivittäminen

VSLDno-2025-403

Valmistelijat / lisätiedot:

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Liitteet

1 Valonian Ohjelma 2030 -asiakirja

Ohjelma 2030 luo raamit kestävän kehityksen työlle Varsinais-Suomessa ja linjaa Valonian toimintaa vuosille 2021–2030. Ohjelman tavoitteet ja toimenpidekokonaisuudet on kytketty alueellisiin, valtakunnallisiin ja EU-tason strategisiin tavoitteisiin liittyen ilmasto-, luonto- ja kiertotalouskysymyksiin.

Varsinais-Suomessa on pitkät perinteet alueelliselle kestävän kehityksen yhteistyölle ja Valonia on puolueettomana ja laaja-alaisena asiantuntijana vastannut yhteistyöstä jo yli kaksikymmentä vuotta. Valonia on sitoutunut olemaan tukena kuntien tavoitteiden saavuttamisessa. Valonia vahvistaa kuntien kestävän kehityksen resursseja, linkittää yhteen toimialoja sekä vahvistaa kuntien välistä yhteistyötä. Valonia on osaltaan varmistamassa, että siirtymä kohti kestävämpää yhteiskuntaa tapahtuu oikeudenmukaisesti, eri ääniä kuunnellen ja osallistumisen paikkoja tarjoten. Valonia on aktiivisesti mukana kansallisissa ja alueellisissa verkostoissa ja hankkeissa. Näissä prosesseissa Valonia tuo kuntien äänen myös laajempiin kokonaisuuksiin ja edesauttaa paikallisten ratkaisuiden syntyä. Osana Varsinais-Suomen liittoa Valonian työ kytkeytyy osaksi laajempaa aluekehittämistä, suunnittelua ja edunvalvontaa.

Ohjelma 2030 valmisteltiin laajassa yhteistyössä ja kaikki Varsinais-Suomen kunnat ovat omalla päätöksellään sitoutuneet siihen. Valonian ohjausryhmän tehtävänä on ohjata, tukea ja seurata ohjelman toteutumista. Ohjausryhmä koostuu kuntien sekä keskeisimpien sidosryhmien nimeämisestä edustajista. Ohjelma 2030 on elävä strategia, jonka etenemistä tarkistetaan ja päivitetään ohjelman aikana. Ohjelman ensimmäinen arviointi toteutettiin vuonna 2024. Arvioinnin pohjalta todettiin, että merkittäviä muutostarpeita ohjelmassa ei ole, mutta teknisiä korjauksia ja päivityksiä on tarpeen tehdä. Esimerkiksi Saaristomerityön rooli on korostunut aiemmasta ja osa kansallisista tavoitteista sekä seurannan indikaattoreista on tarkentunut ohjelman käynnistymisen jälkeen.

Muutoksia on työstetty Valoniassa kevään 2025 aikana. Erityisesti ohjelma-asiakirjan ratkaisupalettia päivitettiin vastaamaan paremmin tämän hetken tarpeisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön. Esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden ja ilmastomuutokseen sopeutumisen teemat ovat vahvistuneet merkittävästi edellisten vuosien aikana. Myös ratkaisupaleatin tavoitteita päivitettiin vastaamaan paremmin tämänhetkisiä kansallisia ja kansainvälisiä tavoitteita, joissa on ollut jonkin verran päivityksiä ja muutoksia viime vuosina.

Valonian ohjausryhmä hyväksyi muutokset kokouksessaan 28.5.2025.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä Valonian Ohjelma 2030 -päivityksen tiedoksi.

§ 170

Varsinais-Suomen liiton kannanotto EU:n tulevaan monivuotiseen rahoitusesitykseen 2028–2034 ja siihen liittyviin Suomen kantoihin, E-kirje EU/852/2025-VNK-8

VSLDno-2025-506

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi
Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
Miika Tiainen, erikoissuunnittelija, miika.tiainen@varsinais-suomi.fi

Oheismateriaali

1 Eduskunnan E-kirje_kannanotto komission monivuotiseen rahoituskehys ehdotukseen 19.9.2025

Euroopan komissio julkaisi heinäkuussa 2025 esityksensä EU:n monivuotiseksi rahoituskehyskeksi ja siihen liittyviksi asetuksiksi.

Komission ehdotus sisältää kattavan tiedonannon ”Dynaaminen EU:n talousarvio tulevaisuuden tarpeisiin – Monivuotinen rahoituskehys 2028-2034”, sekä ehdotuksen rahoituskehysasetukseksi, ehdotuksen toimielinten väliseksi sopimukseksi, ehdotuksen omia varoja koskevaksi päätökseksi, kansallisen ja aluetason kumppanuusrahastoa koskevan asetusehdotuksen (jatkossa NRP-suunnitelma), kilpailukykyrahastoa koskevan asetusehdotuksen, Verkkojen Eurooppa -asetusehdotuksen, Globaali Eurooppa -asetusehdotuksen, asetusehdotuksen EU-rahoituksen tuloksellisuuden seurannasta ja horisontaalisista periaatteista ja joukon muita sektorikohtaisia ehdotuksia. Komissio antoi lisäksi rahoituskehys ehdotusten yhteydessä valkoisen kirjan EU:n petostentorjuntajärjestelmän uudelleentarkastelusta, jonka tavoitteena on vahvistaa petostentorjunnan rakennetta tulevan rahoituskehyskeksen toimeenpanoa ajatellen.

Suuri valiokunta sekä eri sektorivaliokunnat tulevat käsittelemään omalta osaltaan Suomen kantoja komission esitykseen E-kirjeen kautta. Suomen E-kirjekannanottoa monivuotisen rahoituskehyskeksen on valmistellut erityisesti valtioneuvoston kanslia yhteistyössä sektoriministeriöiden kanssa. Valtioneuvoston valmistelemalla E-kirjeellä informoidaan eduskuntaa edellä mainitusta komission tiedonannosta sekä rahoituskehyskokonaisuuteen kytkeytyvistä Suomen ensivaiheen kannoista.

Oheismateriaalina on Valtioneuvoston kanslian valmistelema E/852/2025-VNK-8 E-kirjeluonnos.

Saadun ennakotiedon mukaan kommentteja ja kantoja tullaan pyytämään laajasti eri asiantuntijoilta ja organisaatioilta. Myös maakunnan liitoilta tullaan eri käsittelyvaiheissa pyytämään lausunnot asiaan liittyen. Varsinais-Suomen liitto on jo ennakkoon valmistellut kattavan lausunnon rahoituskehys ehdotuksesta ja Suomen kannoista siihen liittyen ja nyt valmistelua peruskannanottoa tullaan käyttämään kuulemisen eri vaiheissa tarvittaessa täydentäen eri sektoreiden ja teemojen sisältöä.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa pyydetyistä asiasta seuraavan kannanoton:

Komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028–2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehikseksi (EU/852/2025-VNK-8)

Varsinais-Suomen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta valtioneuvoston E-kirjelmästä. Varsinais-Suomen liitto keskittyy omassa lausunnossaan kommentoimaan oman alueensa kannalta MFF-ehdotuksen keskeisimpiä esityksiä ja valtioneuvoston kantana esitettyjä kokonaisuuksia. Erityisesti kommentoimme alueiden kannalta keskeisiä 1. ja 2. otsakkeita (pilaria)

Yleistä

Komission esitys sisältää merkittäviä rakenteellisia, hallinnollisia ja painopisteisiin liittyviä muutoksia verrattuna nykyiseen käynnissä olevan ohjelmakauden 2021–2027 sisältöön.

Yhdymme Suomen kantaan siinä, että esitetyt painopisteet ovat relevantteja ja Suomen kannalta tärkeitä (kilpailukykyyn lisääminen, turvallisuus, vähähiilisyys, kestävä kehitys sekä taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus). Myös suurin osa esitetyistä rakenteellisista ja toimeenpanoon liittyvistä esityksistä on perusteltuja ja kannatettavia (joustavuus, tulosperusteisuus, hallinnon yksinkertaistaminen ja oikeusvaltioperiaate).

Koska esitykset ovat vielä monin osin puutteellisia, osin tulkinvaraisia ja myöhemmin täydentyviä on yksiselitteisen kannan kirjaaminen tässä vaiheessa haasteellista.

Keskeiset alueen kannalta huolta aiheuttavat ehdotukset ja Suomen kannat liittyvät erityisesti:

- alueiden aitoon mahdollisuuteen olla joka vaiheessa mukana valmistelemassa ja toimeenpanemassa NRP-suunnitelmaa
- keskushallinnon, niin jäsenvaltion kuin komission roolin merkittävää kasvua alueilla tehtävän työn kustannuksella
- aluekehittämistarjojen (koheesiovarojen) määrän väheneminen
- alueiden erilaisuuden tunnustaminen ja oikeiden ja vaikuttavien tukimekanismien oikeansuuntaiseen määrittelyyn

Toivomme, että valmistelussa huomioidaan Varsinais-Suomen liiton kantana seuraavat näkökulmat:

- Aluelähtöisyyden tulee olla NRP-suunnitelman keskeisin prioriteetti. Maakuntien liitoilla täytyy kansallisen toimeenpanolain nojalla olla merkittävä ja konkreettinen rooli suunnitelman laatimisessa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa.
- Suomen täytyy olla valmis korvaamaan mahdolliset koheesiopolitiikan leikkaukset kansallisella aluekehityksen rahoituksella.
- Koko Suomi on EU:n itäistä ulkoraja-alueita, ja itärajan sulkeutumisen vaikutukset näkyvät kaikkialla Suomessa. Ulkoraja-alueet tarvitsevat sisäasioiden rahastojen investointeja sekä turvallisuutta että elinvoimaa tukeviin toimiin.

- Rahoituskehyksen joustavuutta ei tule toteuttaa pitkäjänteisen kehittämisen kustannuksella.
- Tulosperusteisten mallien käyttöönotto voi lisätä rahoituksen vaikuttavuutta silloin, kun alueet ovat mukana asettamassa niitä koskevia tulostavoitteita.

Budjettiesityksen kokonaistaso

Suomen hyväksyvä kanta koheesiorahoituksen (aluekehittämisen instrumenttien) vähenemiselle on harkitsematon. Kannanotossa unohdetaan, että koheesiorahoitusta käytetään Suomessa kattavasti myös TKI-investointeihin. Koheesiorahoituksen leikkauksilla olisi suora negatiivinen vaikutus Suomen kilpailukyyn, talouskasvun sekä vahvojen kärkitoimialojen kehittämiseen. Lisäksi alueelliset kehityserot ovat edelleen merkittäviä niin Suomessa kuin koko EU:ssa ja tämän korjaamiseksi tarvitaan koheesiorahoitusta jokaiselle EU:n alueelle. Jos EU:n rahoitus Suomen aluekehityksessä vähenee, niin leikkaukset on korvattava kansallisella rahoituksella.

EU-rahoituksen joustavuus, ehdollisuus ja tulosperusteisuus

Rahoituskehyksen joustavuus on yleisesti kannatettavaa, mutta sitä ei saa toteuttaa pitkäjänteisen kehittämisen eikä aluelähtöisyyden kustannuksella. NRP-suunnitelman tukimuotoista rahoitusta ei tule kohdistaa äkillisten kriisien tai poikkeustilojen ratkaisemiseen, vaan näille toimenpiteille täytyy osoittaa jokin muu väline ja rahoitus.

Varsinais-Suomen liitto kannattaa tulosperusteisia malleja silloin, kun ne palkitsevat vaikuttavuudesta ja kun niiden rinnalla turvataan alueiden vapaus valita kehittämisen painopisteet paikallisten tarpeiden mukaan.

Komission esittämä tulosperusteisuus ja joustomekanismit voivat lisätä tavoitteellisuutta ja läpinäkyvyyttä. Mekanismissa voi palkita alueita, jotka onnistuvat kehittämään elinkeinoelämää ja tuottamaan innovaatioita. Samalla on kuitenkin tunnistettava riskit:

- mittareihin keskittyminen voi ohjata toimia pois pitkäjänteisestä kehittämisestä
- alueiden erilaiset lähtökohdat voivat johtaa epäjohtonmukaiseen kohteluun
- hallinnollinen taakka pahimmillaan lisääntyy, jos raportointivelvoitteet jatkuvat liian yksityiskohtaisina.

Puolustus

Varsinais-Suomi pitää komission esityksen temaattista painopistettä puolustukseen ja kaksikäyttöisyyteen panostamisesta oikeansuuntaisena. Komission esityksessä puolustuksen ja avaruuden rahoitus lähes viisinkertaistuisi ja sotilaallisen liikkuvuuden rahoitus kymmenkertaistuisi nykyisestä. Toimia ehdotetaan rahoitettavaksi kilpailukykyrahastosta, NRP-suunnitelmista, ja sotilaallisen liikkuvuuden osalta Verkkojen Eurooppa -välineestä. Yhdymme Suomen kantaan avoimuudesta erilaisille rahoitusratkaisuille puolustuksen vahvistamiseksi, painottaen kohdennuksia esimerkiksi alueelliseen varautumiseen ja arjen turvallisuuteen sekä TKI-toimiin ja osaamiseen.

Suomen kantana on, että Suomi tukee puolustusrahoitusratkaisuja, joilla tosiasiallisesti vahvistettaisiin Euroopan puolustusta. Suomen tavoitteena on, että tukea suunnataan nimenomaisesti itäisen etulinjan maille. Varsinais-Suomen liitto yhtyy Suomen kantaan kuitenkin todeten, että itäisen etulinjan vahvistaminen tulee tässä yhteydessä mieltää laajasti tarkoittamaan koko Suomen kannalta keskeisimpien ja tuloksekkaimpien ratkaisujen ja hankkeiden tukemista.

Samalla on tärkeää, että puolustusvalmiuteen suunnattava rahoitus ja alan hankinnat tuovat mahdollisuuksia kotimaiselle puolustus- ja kaksikäyttöteollisuudelle hyödyntäen paikallisten yritysten teknologisia ratkaisuja.

Otsake 1: Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun ja merialueiden vaurauden ja turvallisuuden rahasto

Yleistä

Tulokset syntyvät paikallisesti – aluelähtöisyys on tärkeää kansallisissa suunnitelmissa.

Komission ehdotus rahoituksen allokoinnista kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien kautta (NRPP) on merkittävä hallinnollinen uudistus. On valitettavaa, että Suomen kannassa sana alueellinen on jätetty kokonaan pois, vaikka komission esityksessä kyse on sekä kansallisesta että alueellisesta kumppanuussuunnitelmasta. Alue- ja kuntalähtöisyys tukee toiminnan läheisyysperiaatetta (subsidiariteetti) sekä varmistaa myös monitasoisen hallinnon toteutumisen. Elinvoima ja tasapainoinen kehitys rakentuvat alueilla tehtävälle käytännön työlle. Suomen on huolehdittava siitä, että nämä EU:n perusperiaatteet toteutuvat myös uudella ohjelmakaudella.

Maatalous

Varsinais-Suomella on merkittävä rooli Suomen ruoantuotannon omavaraisuuden ja huoltovarmuuden varmistajana. Tuotannon arvo suhteessa tukiin on maan korkeimpia. Korostamme, että maatalouteen korvamerkitty rahoitus tulee suunnata aktiivisen ja kehittävän toiminnan tukemiseen ja sinne, missä resurssit tulevat vaikuttavaan käyttöön, tukevat ruokaturvaa, kannattavuutta ja kestävyyttä. Koko Suomea tarkastellessa on huomionarvoista, että maa- ja puutarhatalouden investoinnit, kehittämispanokset ja investointihalukkuus painottuvat länsirannikolle, Maatalouden tukijärjestelmän ohella on tärkeää varata resursseja myös maaseudun kehittämiseen ja Leader-toimintaan osana laajempaa aluekehitystä.

Ruoantuotannon riippumattomuus edellyttää maatalouden kestävyuden kehittämistä. Varsinais-Suomi maatalousvaltaisena ja herkän merialueen ympäröimänä maakuntana toimii ainutlaatuisena kokeilualueena ravinnekierron edistämisessä. Alueella voidaan pilotoida innovatiivisia ja skaalattavia ratkaisuja EU:n ja kansallisen rahoituksen tukemana. Kansallisen ravinteiden kierrätyksen ja lannoitteiden huoltovarmuuden tiekarttatyön käynnistyminen tukee kehitystä. Valtiontalouden tarkastusvirasto on todennut vesien ja merenhoidon rahoituksen maatalouden ravinnekuormituksen vähentämisessä vaikuttavuudeltaan puutteelliseksi ja

kustannustehottomaksi. Tuloksellisuuteen pohjautuvien rahoitusmekanismien kehittäminen on siksi välttämätön askel maatalouden ympäristötoimien tehostamisessa.

Komission esitys korostaa strategisuutta ja erityisolosuhteiden huomioimista vaikuttavuuden kasvattamisessa. Esitämme, että Saaristomeren valuma-alue nostetaan strategiseksi erityisalueeksi Suomen CAP-suunnitelmassa ja valuma-alueen ympäristötoimiin kannustetaan korotetulla tuella tai lisätuella. Saaristomeren valuma-alue on HELCOMin listauksessa Suomen viimeinen jäljellä oleva ravinteiden suurkuormittaja (hot spot), ja myös Orpon hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut Saaristomeren tilan parantamiseen. Ravinteiden tehokkaampi pidättäminen maaperässä ja ravinnekierron tehostaminen tukevat maatalouden kannattavuutta pitkällä aikavälillä.

Maatalouselinkeinoa ja maaseudun kehittämistä edistäviin toimiin tulisi jatkossa käyttää myös uusia rahoituslähteitä. Esimerkiksi kilpailukykyrahaston maatalouteen ja biotalouteen keskittyvän kokonaisuuden hyödyntäminen voisi tarjota maatalousyrittäjille mahdollisuuksia. Eri välineistä haettavan rahoituksen tulee olla tosiasiallisesti myös pienten ja keski suurten yritysten sekä osuuskuntien ja muiden maatalousyrittäjien yhteenliittymien hyödynnettävissä.

Koheesio

EU:n aluekehitysrahoitus (ns. koheesiorahoitus) on kasvua ja kilpailukykyä tuottava tuki-instrumentti. Suomessa EU:n aluekehityksen rahoituksella on keskeinen rooli kasvun edistämisessä ja kilpailukykyyn vahvistamisessa, sillä suurin osa rahoituksesta käytetään soveltavaan tutkimukseen, uusiin innovaatioihin, yritysten tuottavuuden investointeihin sekä oppilaitosten oppimisympäristöihin. EU:n aluekehitysrahoitukselle ei ole kansallista korvaajaa. Vaikka uusi kilpailukykyrahasto on tervetullut avaus, on epätodennäköistä, että se voisi korvata erityisesti EAKR-rahoituksella tuettu, pienimuotoista mutta pk-yritysten kannalta merkittävää TKI-toimintaa.

Varsinais-Suomen liitto yhtyy vahvasti Suomen kantaan siinä, että vähenevät varat täytyy käyttää entistä vaikuttavammin ja tuloksekkaammin. Suomeen kohdistuvista varoista tulee mahdollisimman suuri osuus kohdistaa vaikuttavaan ja integroituun alueelliseen kehittämistyöhön, joka lisää Suomen talouskasvua, kilpailukykyä ja tuottavuutta.

Olisi tärkeää, että NRP-suunnitelman 14 prosentin sosiaalinen tavoite tukee työllisyyden ja työllistymisen edellytysten parantamista alueilla unohtamatta kohdennettuja toimia esimerkiksi asunnottomuuden ehkäisemiseksi ja alueelliseen ja sosiaaliseen segregaan purkamiseksi.

Varsinais-Suomen liitto yhtyy myös Suomen kantaan siitä, että rahoituskehyksellä tulisi jatkossakin tukea EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista komission esityksen mukaisesti. Kuitenkin rahoituskehityksellä tulee aktiivisesti edistää myös Euroopan luonnon kantokykyyn vahvistamista, mikä yhdessä ilmastotoimien kanssa tukee kestävästä siirtymästä ja luonnon monimuotoisuutta pitkällä aikavälillä.

Komission ehdotuksen mukaan varoja suunnataan merkittävästi keskitetysti hallinnoituun kilpailukykyrahastoon, jonka painopisteet ovat sinänsä hyvin valitut ja

ajankohtaiset. Rahoituksen saajina tulevat olemaan erityisesti suuryritykset, tutkimuslaitokset sekä yliopistot. Rahasto ei kuitenkaan suoraan korvaa aluekehitysrahoitusta vaan. Kilpailukykyrahastossa on huomioitava pk-yritykset ja alueelliset innovaatioekosysteemit, kuitenkin säilyttäen excellence-perusteiset kriteerit.

Interreg-rahoituksella vastataan alueiden tarpeisiin. Suomi on menestynyt rahoitushauissa erityisen hyvin, ja vahva panostus Interreg-ohjelmiin on tärkeätä myös jatkossa. Vaadittu kansainvälinen yhteistyö lisää suomalaisten toimijoiden osaamista ja vaikuttavuutta. Uutena sisältönä Interreg-ohjelmissa on resilienssin kasvattaminen Venäjän rajalla, mikä vastaa hyvin nykyisiin haasteisiin.

Jos tukea kohdennetaan erityisesti suuryrityksille, niin tämä tulee huomioida myös tukialuemäärittelyissä. Tällä hetkellä tukialueiden ulkopuolisilla alueilla (III tukialue) ei voi tukea suuria yrityksiä.

Sisäasiat

Suomen itäisen ulkorajan erityisasema EU:n ulkorajana vaikeassa geopoliittisessa tilanteessa on laajasti tunnustettu. EU:n panostukset rajaturvallisuuteen ja sisäiseen turvallisuuteen ovat oikeanlaisia.

Komission ehdottama panostus muuttoliikkeen hallintaan, rajaturvallisuuteen sekä sisäiseen turvallisuuteen ovat tervetulleita ottaen huomioon Suomen pitkä maaulkoraja vaikeassa geopoliittisessa tilanteessa. Varsinais-Suomen liitto pitää välttämättömänä, että sisäasiain rahastoista Suomelle tuleva allokaatio jaetaan oikeudenmukaisesti Suomen sisällä kunkin alueen erityispiirteet huomioiden. Varsinais-Suomen väkiluku kasvaa, ja maahanmuutto erityisesti Turun seudulle on merkittävä kasvua selittävä tekijä. Sisäasiain rahastojen resursseja tulee ohjata kotoutumista edistäviin toimiin.

Hallintomalli

Komission ehdotuksen mukaan kansallisissa ohjelmissa olisi käytössä yhteinen hallinto, kuten nykyisissäkin koheesio- ja maatalousohjelmissa. Suomen E-kirjeessä ei ole erikseen otettu hallintomalliin kantaa. Varsinais-Suomen liitto korostaa, että myös tulevilla ohjelmakaudella monitasoinen hallinto (multilevel governance) ja läheisyysperiaate (subsidiarity) ovat EU:n peruspilareita, joita ohjelman kansallisessa ja alueellisessa valmistelussa tulee kunnioittaa.

Otsake 2 (pilari 2)

Kilpailukykyrahasto ja Horisontti Eurooppa-ohjelma

Horisontti Eurooppa -ohjelman rahoitus on kasvamassa komission esityksessä merkittävästi käynnissä olevasta ohjelmakaudesta: 95,5 miljardista eurosta 175 miljardiin euroon. Ohjelmalle ehdotettu rahoitustaso on kunnianhimoinen ja Varsinais-Suomen näkökulmasta on toivottavaa, että Suomi ajaa rahoitustason kasvattamista MFF-neuvotteluissa.

Varsinais-Suomen saanto Horisontti Eurooppa -ohjelmasta on ollut Suomen sisäisessä vertailussa maakunnista kolmanneksi suurin. Rahoitusta hyödyntävät etenkin alueen korkeakoulut. Varsinais-Suomelle on Suomen kannan mukaisesti

keskeistä se, että Horisontti-rahoitusta jaetaan jatkossakin korkean laadun perusteella niin, että EU-varoilla tuetaan Euroopan parasta tiedettä ja tutkimusta.

Varsinais-Suomen liitto yhtyy Suomen kantaan lisätä rahoitusta puhtaaseen siirtymään EU:n kilpailukyvyyn ja omavaraisuuden vahvistamiseksi. Mainitut panostukset ruokaan, luonnonvaroihin, ilmastoon ja ympäristöasioihin liittyvään tutkimukseen ovat kannatettavia. Myös niissä tulee huomioida hankkeiden korkea laatu, relevanssi alueiden näkökulmasta sekä panostukset viestintään ja tulosten hyödyntämiseen.

Verkkojen Eurooppa-ohjelma (ml sotilaallinen liikkuvuus)

Komission esityksessä liikenneinfrastruktuuria rahoittavan CEF-välineen budjetti tuplataan 80 miljardiin euroon. Jatkossa CEF-ohjelma painottuu kuitenkin nykyisestä poiketen ainoastaan rajat ylittävien hankkeiden sekä sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseen. Komission mukaan TEN-T-ydinverkon ja laajennetun ydinverkon kansalliset liikennehankkeet tulisi jatkossa rahoittaa NRP-ohjelmasta.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että E-kirjeen painotus sotilaallisen liikkuvuuden ja liikenteen kaksikäyttöisyydelle on olennainen mm. huoltovarmuuskriittiselle läntiselle ja eteläiselle Suomelle, mutta EU:n rahoitussaannin näkökulmasta varsin yksipuolinen lähestymistapa.

Samaan aikaan kun CEF-rahoitus kaksinkertaistuu, on vaarana, että ilman strategisempaa liikennepolitiikkaa Suomi rajautuu EU:n liikennerahoituksen ulkopuolelle. Suomen on myötävaikutettava siihen, että EU-rahoitusta on mahdollista saada myös merkittäviin eurooppalaisiin hankkeisiin, jotka edesauttavat TEN-T-liikenneverkon valmiiksi saattamista ja linkittyvät TEN-T-kaupunkisolmuihin.

Suomi on liikenteen suhteen saari ja on suuri vaara, että etäisyys muuhun Eurooppaan kasvaa entisestään EU:n liikenneinvestointien valuessa muualle. Suomesta ei saa muodostua jatkossa vain Venäjän suurimpana reunavaltiona tunnettu eurooppalaisen liikennejärjestelmän koillinen pussinperä. Suomen edun mukaista olisi määrittää kansalliset satamiin johtavat hankkeet rajat ylittäviksi ja huolehtia niiden CEF-rahoituskelpoisuudesta. TEN-T-ydinverkon ja laajennetun ydinverkon kansalliset liikennehankkeet on pidettävä CEF-rahoituksen piirissä esimerkiksi jäsenvaltiokohtaisen poikkeaman avulla.

Kansallisten hankkeiden jatkeena on tunnistettava kiinteiden rajat ylittävien hankkeiden kuten Helsinki-Turku-Tukholma potentiaali yhteispohjoismaalaisina liikenne- ja kasvukäytävinä. Yhteys Turusta Tukholmaan on Suomen historiallisesti ja kaupallisesti tärkein sekä suorin ja turvallisin reitti Eurooppaan. Tietopohjan kehittämisen tarpeista tulee olla kattava, eikä yhtä merkittävää yhteyskäytävää tule jättää selvitysten ulkopuolelle. Helsinki-Tukholma-yhteys tulee lisätä TEN-T-liikenneverkkoon sen seuraavassa päivityksessä, mikä mahdollistaa hankkeen CEF-tukikelpoisuuden.

Pidämme välttämättömänä Suomelle keskeisten, TEN-T-ydinverkon ja laajennetun ydinverkon liikennehankkeiden sisällyttämistä Suomen NRP-ohjelmaan etenkin, jos hankkeet uhkaavat rajautua CEF-ohjelman ulkopuolelle. NRP-suunnitelman haasteena tulee kuitenkin olemaan maatalouden ja aluekehitysrahoituksen painotus ja rahoituksen kansallinen politisoituminen.

§ 171

Valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen Varsinais-Suomen alueellisen suunnittelun käynnistäminen

VSLDno-2025-474

Valmistelijat / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
Salminen Henna, projektikoordinaattori, henna.salminen@varsinais-suomi.fi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Varsinais-Suomen liittoa koordinoimaan valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen alueellisen suunnitelman valmistelun ja nimeämään varsinaiset jäsenet projektiryhmään.

Käynnissä olevan valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen tavoitteena on vastata nopeasti muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin kokoamalla käyntiasiointia julkisen hallinnon yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin eli Suomi-pisteisiin ja vähentämällä valtionhallinnon toimistotilaa yhteistyössä Kelan, kuntien ja soveltuvien osin hyvinvointialueiden kanssa. Uudistuksen alueellinen suunnittelu ja toimeenpano on käynnistetty ja viety pääosin loppuun viidessätoista maakunnassa. Nyt uudistus etenee Kanta-Hämeeseen, Pohjois-Pohjanmaalle ja Varsinais-Suomeen.

Valtiovarainministeriö asettaa kuhunkin maakuntaan alueellisen projektiryhmän. Ryhmien tavoitteena on valtion palvelu- ja toimitilaverkkohankkeen valtakunnallisten linjausten, valtion toimitilastrategian ja paikallisen tilannekuvan pohjalta suunnitella asiakaspalvelu- ja toimitilaverkkouudistusta maakuntiensa alueilla. Työn tavoitteena on, että viimeistään vuonna 2030 valtion viranomaisten käyntiasiointi on kaikissa maakunnissa koottu Suomi-pisteisiin yhteistyössä Kelan ja kuntien sekä soveltuvien osin hyvinvointialueiden kanssa. Lisäksi tavoitteena on vähentää valtion viranomaisten toimistotilaa valtion toimitilastrategian linjausten mukaisesti.

Alueellisten projektiryhmien kokoonpano koostuu valtion viranomaisista, maakunnan liittojen, kuntien ja hyvinvointialueiden edustajista sekä Senaatin, Valtorin ja valtiovarainministeriön edustajista. Projektiryhmät on tarkoitus asettaa ajalle 1.11.2025–31.10.2026. Projektiryhmien päätehtävänä on valmistella alueellinen suunnitelma palvelu- ja toimitilaverkosta valtiovarainministeriön antaman ohjeistuksen mukaisesti. Projektiryhmät raportoivat työstään valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen valtakunnallisille valmistelu- ja ohjausryhmille. Projektiryhmän jäseniltä odotetaan tietämystä organisaation asiakaspalvelun ja toimistotilan nykytilasta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Jäseniltä odotetaan näihin asioihin liittyvää päätösvaltaa tai mahdollisuutta hankkia organisaation linjaus käsiteltäviin asioihin.

Valtiovarainministeriö tukee kutakin maakunnan liittoa valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen alueellisten projektiryhmien johtamisesta aiheutuvista kuluista enintään 25 000 eurolla. Valtionavustusta haetaan 1.10.–31.10.2025 välisenä aikana valtionavustusjärjestelmästä. Hyväksyttäviä kuluja ovat alueellisen projektiryhmän johtamisesta aiheutuvat henkilöstökulut (sihteerin, puheenjohtajan tai muun asiantuntijan palkkakulut maakunnan liitossa, jonka työpanos on kohdistunut

alueellisen suunnitelman laatimiseen), kokouskulut, matkakustannukset (ei projektiryhmän kokouksiin liittyvät kustannukset), palvelujen ostot (jos esim. alueellisen suunnitelman laatimiseen käytetään ulkopuolista apua tai sitä varten joudutaan hankkimaan maksullisia lisenssejä) ja muut vastaavat projektiryhmän johtamiseen liittyvät kustannukset.

Varsinais-Suomen liitto palkkaa tehtävään määräaikaisen projektikoordinaattorin, jonka työajasta osoitetaan tehtävään aikavälillä 1.11.2025–31.1.2026 20 prosenttia ja aikavälillä 1.2.–31.10.2026 50 prosenttia.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Varsinais-Suomen liittoa nimeämään varsinaiset jäsenet valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen alueelliseen projektiryhmään 10.10.2025 mennessä. Maakunnan liittoa on pyydetty esittämään edustaja projektiryhmän puheenjohtajaksi ja sihteeriksi sekä kuntaedustajien nimet alueellisen projektiryhmän jäseniksi. Lisäksi on sovittu, että Varsinais-Suomen liitto esittää myös alueensa hyvinvointialueen jäsenen projektiryhmään.

Varsinais-Suomen liitto on pyytänyt kuntia esittämään varsinaiset jäsenet alueelliseen projektiryhmään 26.9.2025 mennessä niin, että kunnat sopivat edustajan keskuudestaan seuraavasti:

- Turun kaupunki, 1 edustaja
- Läntinen Turun seutu 1 edustaja
- Itäinen Turun seutu, 1 edustaja
- Loimaan seutu, 1 edustaja
- Salon seutu, 1 edustaja
- Vakka-Suomi, 1 edustaja
- Turunmaa, 1 edustaja

Hyvinvointialuetta pyydettiin nimeämään yksi edustaja projektiryhmään. Läntiseltä Turun seudulta ei saatu ehdotusta.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen Varsinais-Suomen alueellisen suunnitelman laatimisen.
2. perustaa projektille liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan.
3. että hankkeen tilivelvollinen on edunvalvontajohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.
4. hakea valtiovarainministeriöltä valtionavustusta projektista aiheutuviin kuluihin 31.10.2025 mennessä.
5. nimetä projektiryhmän puheenjohtajaksi edunvalvontajohtajan ja projektiryhmän sihteerin palkataan maakuntajohtajan päätöksellä.
6. nimetä alueellisen projektiryhmän varsinaisiksi jäseniksi:
 - Turun kaupunki: Sari Kinnunen, asiakaspalvelupäällikkö, Turku
 - Itäinen Turun seutu: Anne Rantala, toimialajohtaja, Lieto
 - Loimaan seutu: Paavo Laaksonen, kehittämisjohtaja, Loimaa
 - Salon seutu: Riku Rönholm, hallintojohtaja, Salo

-
- Vakka-Suomi: Katja Aalto, talous- ja hallintojohtaja, Uusikaupunki
 - Turunmaa: Niina Hemming, elinkeinojohtaja, Parainen
 - Hyvinvointialue: Antti Parpo, strategia- ja integraatiojohtaja, Varha
 - Varsinais-Suomen liitto: Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja

§ 172

Lausunto alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeesta

VSLDno-2025-466

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Sisäministeriö ja valtiovarainministeriö asettivat 26.6.2024 alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen toimikaudelle 15.8.2024–30.8.2025. Toimikautta on jatkettu 30.11.2025 asti.

Asettamispäätöksessä hankkeen tehtäviksi annettiin

- selvittää ja kuvata kuntien, kaupunkien, hyvinvointialueiden ja valtion alueellisten toimijoiden sekä kirkon ja huoltovarmuuskriittisten yritysten sekä kolmannen sektorin varautumisen nykytilanne ja vastuut,
- selvittää alueellisten yhteistyörakenteiden järjestämisen eri vaihtoehdot ja tehdä ehdotus toimintamallista ja sen ohjauksesta,
- selvittää ja kuvata tilannekuvatoiminnan nykytila, tehdä ehdotus tilannekuvatoiminnan järjestämisestä sekä
- laatia malli kriisitilanteiden alueelliseen koordinaatioon ja johtovastuusiin sekä valtion ohjauksen kehittämiseen.

Hankkeen tuloksista on koottu laaja raportti (julkinen osa B), jossa on selvitetty ja arvioitu, miten varautumisen alueellista yhteistyötä, koordinaatiota ja alueellista tilannekuvatoimintaa ja siihen liittyvää valtion tilannekuvatoimintaa tulisi uudistaa niin, että se tukisi häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallintaa mahdollisimman tehokkaasti sekä valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden että muiden alueilla yhteiskunnan kriittisiä toimintoja ylläpitävien kannalta. Työ on perustunut laajaan tiedonkeruuseen, työpajoihin, kyselyihin ja asiantuntijahaastatteluihin.

Raportissa korostetaan tarvetta kansallisesti yhtenäiselle varautumisen yhteistyömallille, jossa tiedon kulku on kaksisuuntaista ja resurssit turvattuja. Nykytilassa alueellisen varautumisen ohjaus on hajanaista, ja tiedonkulussa sekä kriittisen infrastruktuurin suojauksessa on puutteita. Tavoitteena on uudistaa varautumisen yhteistyörakenteita, ohjausta ja tilannekuvatoimintaa.

Raportissa esitetyt keskeiset toimenpidesuositukset liittyvät monipuolisesti rakenteisiin ja ohjaukseen, tilannekuvatoimintaan, lainsäädäntöön ja tietosuojaan, resursseihin, riskienhallintaan ja jatkuvuuteen, koulutukseen ja osaamiseen sekä viestintään ja yhteistyöhön.

Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö pyytävät jakelussa mainittuja lähettämään lausuntonsa viimeistään 14.11.2025 sisäministeriön kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi. Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/18970 /2024

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa pyydetyistä asiasta seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto toteaa, että raportti alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeesta on kattava ja monipuolinen. Siinä on kuvattu nykyinen varautumisen paikoin pirstaleinenkin ja hajautunut yhteistyöjärjestelmä kattavasti. Pullonkaulat on pääosin tunnistettu ja eri toimijoiden osin päällekkäiset roolit kokonaisjärjestelmässä kuvattu. Raportissa on esitetty myös monia kannatettavia suosituksia ja kehittämisehdotuksia toiminnan edelleen yhtenäistämiseksi ja vahvistamiseksi. Tavoitteena tulee olla kokonaisturvallisuuden vahvistaminen ja yhdenmukaisten toimintamallien luominen.

Varsinais-Suomen liitto ottaa lausunnossaan kantaa erityisesti alueellisten yhteistyörakenteiden vaihtoehtoihin, toimintamalliin ja ohjaukseen sekä tilannekuvatoimintaan.

Alueelliset yhteistyörakenteet, toimintamallit ja ohjaus

Lupa - ja valvontaviraston ohjaukseen perustettavat alueelliset valmiustoimikunnat koetaan liian suuriksi, jolloin niiden rooli olisi lähinnä strateginen. Tämän rinnalle esitetään operatiivisempia, maakuntatason rakenteita. Suosituksissa nostetaan esille maakunnallisen toiminnan vahvistaminen ja yhteismitallistaminen kuitenkin alueelliset tarpeet ja erityispiirteet huomioiden. Tämä tapahtuisi maakunnallisten varautumisen yhteistyöryhmien kautta.

On pidettävä huoli siitä, että aluetason ja maakuntatason toiminnot eivät ole päällekkäisiä, vaan kaikilla varautumisen toiminta- ja organisaatiotasolla olisi määritellyt selkeät roolit ja vastuut. Turhaa päällekkäisyyttä tulee välttää ja samalla varmistaa eri tasojen välinen sujuva tiedonkulku.

Raportissa on lueteltu monia maakunnallisia tahoja, jotka voisivat olla jäseninä maakunnallisissa varautumisen yhteistyöryhmissä. Maakuntien liittojen rooli ja tehtävät kytkeytyvät monilta osin varautumisen monialaiseen tehtäväkenttään ja nykyiselläänkin monissa maakunnissa on maakunnallisiin valmiustoimikuntiin ja tai muihin vastaaviin varautumisorganisaatioihin nimetty maakunnan liiton edustaja.

Maakuntien liitot ovat lakisääteinen kuntayhtymä, jossa kaikkien maakunnan kuntien tulee olla jäsenenä. Maakunnat hoitavat lakisääteisiä tehtäviä niin aluesuunnittelun (maakuntakaavoitus) kuin aluekehittämisen ja strategisen suunnittelun osalta. Viime vuosina valmius, varautumis- ja turvallisuusasiat ovat nousseet kaikkien maakuntien tehtäväliselle. Alueelliset ja maakunnalliset yhteistyöryhmät tarjoavat foorumin, jossa varautumisen, turvallisuuden, aluekehityksen ja elinvoiman kysymykset voidaan yhdistää.

Pienenä teknisenä huomiona se, että raportissa maakunnallisen varautumisen yhteistyöryhmistä käytetään paikoin nimitystä maakunnan yhteistyöryhmä. Tämä tulee oikaista, sillä lakisääteisesti (aluekehittämislainsäädäntö) on jo maakunnittain nimetty maakunnan yhteistyöryhmä (MYR), jonka tehtävät on myös määritelty ao lainsäädännössä.

Alueellisen varautumisen ja valmiuden näkökulmasta on kriittistä, että toimivat yhteistoiminnan alustat ovat kattavia. Häiriötilanteissa väestön tavoittaminen ja palveluiden turvaaminen edellyttävät saumatonta yhteistyötä viranomaisten, hyvinvointialueen, kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kesken.

Kumppanuustoimintaan perustuva maakunnan liiton yhteistyö kuntien, järjestöjen, oppilaitosten ja yritysten kanssa luo vahvat verkostot, jotka edesauttavat myös maakunnallisen varautumisen yhteistyöryhmän työtä. Ne ovat myös merkittäviä maakunnallisen tiedon kokoajia sekä informaation- ja ennakointitiedon tuottajia. Tehtäviensä ja roolinsa kautta maakuntien liitot voivat toimia myös kuntien yhteisenä äänenä erityisesti sellaisissa maakunnissa, joissa peruskuntien määrä on suuri, kuten Varsinais-Suomessa (kuntia yhteensä 27). Tämä tehtävä voidaan hoitaa myös yhteistyössä keskuskaupunkien kanssa.

Raportissa on kuvattu erilaisia maakunnallisen varautumisen yhteistyöryhmien järjestämismalleja ja päädytty esittämään mallia, jossa Lupa- ja valvontavirasto asettaa maakuntatasoisen varautumisen yhteistyöryhmän sekä tukee ja ajanmukaistaa niiden toimintaa, mutta ei vastaa sihteeristötehtävistä. Mallin on arvioitu olevan kustannustehokkain ja hallinnollisesti selkein tapa toteuttaa yhteistyörakenne.

Raportin kohdassa 3.1.1.3. on arvioitu mallia, jossa maakunnan liitto toimisi varautumisen maakuntatason yhteistyön järjestäjänä. Tämä edellyttäisi työn resurssointia ja lainsäädäntöön tehtäviä muutoksia. Tämä malli sinänsä voisi olla myös toteuttamiskelpoinen.

Rakenteita uudistettaessa on kuitenkin huolehdittava siitä, että määritellyt yhteistyörakenteet eivät lisää kohtuuttomasti hallinnollista taakkaa, vaan ne tukevat erityisesti varautumiseen liittyvää käytännön työtä.

Tilannekuvatoiminta

Kehittämisehdotuksena esitetään, että laajassa yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa luodaan yhdenmukaiset tilannekuvaprosessit maakunnan tasolta aina valtioneuvoston tasolle. Siinä yhteydessä määritellään tilannekuvan tietosisältö ja samalla on huolehdittava siitä, että kokonaisuutta kehitetään alueellisista lähtökohdista.

Ehdotus on kannatettava ja säännöllinen tiedonkeruu ja analyysi varautumisen tilasta tukevat myös strategista aluekehittämistä. Tilannekuvatoiminta voi myös tuottaa alueellista dataa, joka varautumisen lisäksi osaltaan palvelee myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristösuunnittelua. Jo nykyisellään on olemassa runsaasti ajantasaista tietosisältöä varautumisen kannalta keskeisistä asioista. On huolehdittava siitä, että ei luoda tietojärjestelmää, jossa taas uudelleen kerätään ja analysoidaan olemassa olevaa tietoa, vaan mahdollistetaan jo olemassa olevan luotettavan tiedon integrointi kokonaisuuteen.

Raportin muilta osin Varsinais-Suomen liitolla ei ole erityistä lausuttavaa.

Lopuksi Varsinais-Suomen liitto toivoo, että alueellisen varautumisen yhteistyön kehittäminen etenee aidosti vuorovaikutteisesti ja tehokkaasti valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden kesken.

§ 173

Lausunto lupa- ja valvontavirastoa koskevaan valtioneuvoston asetukseen

VSLDno-2025-466

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi

Valtioneuvosto hyväksyi yleisistunnossa 25.9.2025 valtioneuvoston asetuksen Lupa- ja valvontavirastosta (896/2025) tulemaan voimaan 1.1.2026. Asetuksen antamisen aikataulusta johtuen siihen esitettiin tuossa vaiheessa yleisluonteista sääntelyä alueellisista valmiustoimikunnista. Nyt lausunnolle toimitettu ehdotus tarkentaisi tätä sääntelyä ja myös sen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Lausuntopyyntö koskee erityisesti Lupa- ja valvontavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen 5 § muuttamista/tarkentamista liittyen alueellisten valmiustoimikuntien kokoonpanoon.

Kokoonpano 5§

Alueellisella valmiustoimikunnalla on puheenjohtaja, jonka tulee olla viraston virkamies ja varapuheenjohtaja, jonka tulee olla valtion virkamies. Alueellisella valmiustoimikunnalla on tarpeellinen määrä muita jäseniä alueellisten erityispiirteiden ja tarpeiden mukaisesti. Alueellisessa valmiustoimikunnassa tulee olla jäsen:

- 1) hyvinvointialueilta;*
- 2) kunnista;*
- 3) Huoltovarmuuskeskuksesta;*
- 4) elinvoimakeskuksista.*

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, Länsi-Suomen yhteistyöalueen valmiustoimikunnassa tulee olla jäsen Ahvenanmaan valtiovirastosta.

Alueellisessa valmiustoimikunnassa voi olla jäsenenä myös muiden viranomaisten ja järjestöjen edustajia, maakunnallisten varautumisen yhteistyöryhmien edustajia ja muita alueen toimijoita.

Lausuntopyynnössä on pyydetty lausumaan erityisesti siitä, onko alueellisten valmiustoimikuntien jäsenistä säädettävä tarkemmin ja vastaako luonnosesitys jäsenistötarpeisiin.

Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö pyytävät jakelussa mainittuja lähettämään lausuntonsa viimeistään 14.11.2025 sisäministeriön kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi. Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/18970 /2024

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa pyydetyistä asiasta seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto toteaa, että asetusmuutos selkeyttää ja tarkentaa alueellisen valmiustoimikunnan kokoonpanoa. Varsinais-Suomen liitto katsoo kuitenkin, että maakuntien liittojen edustus olisi varmistettava asetustasoisesti jokaisessa alueellisessa valmiustoimikunnassa

Maakuntien liittojen rooli ja tehtävät kytkeytyvät monilta osin valmiustoimikuntien tehtäväkenttään ja nykyiselläänkin monissa maakunnissa on valmiustoimikuntiin nimetty maakunnan liiton edustaja.

Maakuntien liitot ovat lakisääteinen kuntayhtymä, jossa kaikkien maakunnan kuntien tulee olla jäsenenä. Maakunnat hoitavat lakisääteisiä tehtäviä niin aluesuunnittelun (maakuntakaavoitus) kuin aluekehittämisen ja strategisen suunnittelun osalta. Viime vuosina valmius, varautumis- ja turvallisuusasiat nousseet kaikkien maakuntien tehtävälistalle.

Alueellisen varautumisen ja valmiuden näkökulmasta on kriittistä, että toimivat yhteistoiminnan alustat ovat kattavia. Häiriötilanteissa väestön tavoittaminen ja palveluiden turvaaminen edellyttävät saumatonta yhteistyötä viranomaisten, hyvinvointialueen ja kuntien kesken.

Kumppanuustoimintaan perustuva maakunnan liiton yhteistyö kuntien, järjestöjen, oppilaitosten ja yritysten kanssa luo vahvat verkostot, jotka edesauttavat myös alueellisten valmiustoimikuntien työtä. Ne ovat myös merkittäviä alueellisen tiedon kokoajia sekä informaation- ja ennakointitiedon tuottajia. Tehtäviensä ja roolinsa kautta maakuntien liitot voivat toimia myös kuntien yhteisenä äänenä erityisesti sellaisissa maakunnissa, joissa peruskuntien määrä on suuri.

Koska laissa määritellyt yhteistyöalueet kattavat kukin useita maakuntia ja lukuisan määrän kuntia on toiminallisesti myös tehokasta ja perusteltua, että yhteistyöalueen kuntia voisi esimerkiksi yhdessä keskuskaupungin kanssa edustaa alueen erityispiirteet ja tarpeet hyvin tuntevat maakunnan liitot. Esimerkiksi Länsi-Suomen yhteistyöalue muodostuu kolmesta maakunnasta (Varsinais-Suomi, Satakunta ja Pohjanmaa) edustaen yhteensä 58 kuntaa. Maakunnan liiton virallinen, asetustasolla määritelty asema valmiustoimikunnassa varmistaisi osaltaan alueellisen tuntemuksen ja yhteyden laajaan kuntakenttään.

§ 174

Lausunto Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

VSLDno-2025-440

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja, tarja.nuotio@varsinais-suomi.fi
Sami Heinonen, saaristo- ja maaseutuasiamies, sami.heinonen@varsinais-suomi.fi
Salla-Maria Lauttamäki, kehittämispäällikkö, salla-maria.lauttamaki@varsinais-suomi.fi
Timo Juvonen, erikoissuunnittelija, timo.juvonen@varsinais-suomi.fi

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on pyytänyt kirjeellään 15.9.2025 kommentteja koskien luonnosta Kansalliseksi ruokastrategiaksi 2040.

Kansallisen ruokastrategia 2040 laatiminen on hallitusohjelman mukainen toimenpide, jonka tavoitteena on luoda yhteinen viitekehys kestävän ja kannattavan ruokajärjestelmän rakentamiseksi ja ohjata Suomen ruoka- ja maatalouspolitiikkaa. Strategia on pohjana kevätkaudella 2026 eduskuntaan annettavalle selonteolle.

Kansallisen ruokastrategian laatimisen taustalla on ruoka-alan toimintaympäristön nopea muutos sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Strategia on jatkoa vuonna 2017 julkaistulle Ruokapolitiiselle selonteolle.

Kansallinen ruokastrategialuonnos on laadittu asiantuntijatyönä laajasti osallistavassa prosessissa. Valmistelun kuluessa on järjestetty useita työpajoja, seminaareja ja keskustelutilaisuuksia eri sidosryhmille. Strategiatyön aikana tehtiin myös avoin kysely, johon saatiin 3769 vastausta. Lisäksi osana strategiaprosessia toteutettiin ”strategia hackathon eli Strackathon”, jossa ruoka-alan eri sektorit tuottivat vaihtoehtoiset strategiat varsinaisen strategiatyön tueksi. Ruokastrategiatyötä ovat lisäksi tukeneet useat viimeaikaiset ruokajärjestelmän tutkimus- ja selvityshankkeet.

Tulevaisuuden epävarmuuksiin voimme vastata ennakoimalla, valmistautumalla ja uudistumalla. Siksi tarvitsemme yhteisen vision ja strategian: mitä tavoittelemme ja miten pääsemme tavoitteeseemme. Strategialla on liittymäkohtia useisiin kansainvälisiin ja kansallisiin strategioihin ja ohjelmiin.

Kansallinen ruokastrategia 2040:n visio on **Onnellisen ruuan maa**. Vision tavoite on, että Suomesta tulee maailman johtava kestävien ruokajärjestelmien kehittäjä ja uudistaja. Ruokastrategia rakentuu neljästä strategisesta päämäärästä ja yhteensä 15 alatavoitteesta.

Strategiset päämäärät:

Ruokajärjestelmämme on vuonna 2040

- kannattava ja reilu
- huoltovarma
- luonnon kantokyvyn huomioiva
- ruokakulttuuria ja hyvinvointia edistävä

Ruokastrategiaa toteutetaan toimeenpanosuunnitelmalla, joka tehdään aina 4 vuodeksi kerrallaan. Ensimmäinen toimeenpanosuunnitelma julkaistaan keväällä 2026. Toimeenpanosuunnitelmassa kuvataan keskeisimmät toimenpiteet päämäärien ja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lausuntopyyntövaiheessa kerätään näkemyksiä strategian viimeistelytyöhön.

Kommentit on pyydetty toimittamaan 20.10.2025 mennessä ensisijaisesti lausuntopalveluun osoitteessa lausuntopalvelu.fi

Taustamateriaali: [MMM:n kommenttipyyntö ja luonnos kansalliseksi ruokastrategiaksi 2040](#)

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa pyydetyistä asiasta alla olevat kommentit lausuntopalveluun valmiiksi asetettuihin kommenttikohtiin koskien seuraavia lausuntopyynnön osioita Ruokastrategiaan 2040 liittyen:

- reiluus ja kannattavuus
- huoltovarmuus
- luonnon kantokyky
- ruokakulttuuri ja hyvinvointi
- kehitettävät valmiudet

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1, Kannattavuus ja reiluus

Koko ruokaketjun tulee olla reilu lähtien tuotantoeläinten ja ympäristön hyvinvoinnista. Kannattavuuden ja sitä kautta arvoketjun tulonjaon tulee olla oikeudenmukainen. Alkutuottajan asema tulee turvata nykyistä paremmin. Ruokavienti ja kilpailukyky edellyttävät tiloja, jotka ovat kannattavia, tuottavia, vastuullisia ja investointikykyisiä. Rahoitusta ja tukea tulisi siten suunnata mm. maaperän hoitoon, sadontuoton parantamiseen, viljelyn monipuolistamiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen.

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa. Huomioita ja havaintoja:

Positiivista, että alkutuottajan neuvotteluasemaa halutaan parantaa ja löytää uusia, aiemmin vähäisesti hyödynnettyjä arvoketjuja; esim. luonnontuoteala on hyvä esimerkki. Varsinais-Suomen strategiakin tavoittelee kestävästä ruoantuotantosta ja ruoan jalostusasteen nostoa.

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kilpailukyky kasvaa. Huomioita ja havaintoja:

Vientiosaamisen parantaminen on tärkeä tavoite. Elintarviketeknologian vienti on vielä alkuvaiheessa. Varsinais-Suomi haluaa omassa strategiassaan olla mukana edistämässä tätä.

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu. Huomioita ja havaintoja:

Ruoka-alan houkuttelevuutta on syytä parantaa. Ruoka-alan investointimahdollisuudet on turvattava.

Nuoria, aloittavia viljelijöitä ja sukupolvenvaihdoksia olisi syytä tukea. Sukupolvenvaihdoksen kohdassa on myös mahdollisuus ottaa uusia menetelmiä tilalla käyttöön ja siirtyä esimerkiksi uudistavaan viljelyyn. Myös alan koulutuksen kehittäminen on oleellista, esimerkiksi uudistavan viljelyn, agroekologian ja johtamisen lisääminen.

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy. Huomioita ja havaintoja:

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin tavoite on olennainen osa reiluuden tavoitetta; mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen on ehdoton edellytys tuotantoeläinten hyvinvoinnille. Laiduntavaa kotieläintaloutta tulisi suosia, tällä on vahva kytkös myös kulttuuri- ja perinneympäristöjen ylläpitoon.

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään. Huomioita ja havaintoja:

Avoimen ja näkyvän tiedon jakaminen koko ruokaketjun aikana tuottajalta kuluttajalle lisää uskottavuutta ketjun luotettavuuteen ja reiluuteen.

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2., Huoltovarmuus

Huoltovarmuuden turvaaminen ja parantaminen on nykyisessä geopolitisessa tilanteessa ehdoton tavoite. Tuotantopanosten omavaraisuus- ja kotimaisuusasteen parantaminen on tässä keskeistä. Myös ilmastomuutos on huoltovarmuuden kannalta huomioon otettava strateginen tekijä.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä. Huomioita ja havaintoja:

Ennakointi ja kyky ennakointiin on nostettu strategiassa hyvin esiin. Hajautettu energian tuotanto ja kansalaisten kyky kriisivalmiuden nostamiseen ennakkoinnin avulla ruoantuotannon kaikilla sektoreilla on myös huomioitu hyvin.

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan. Huomioita ja havaintoja:

Ruokaa-alaa halutaan strategian mukaan vahvistaa sekä sen houkuttelevuutta että kannattavuutta parantamalla. Uusien teknologioiden ja esim. kiertotalouden ja uudistavan viljelyn avulla ruoka-ala säilyy jatkossakin elinvoimaisena. Yrittäjien henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin tarve on myös otettu hyvin esiin osana tulevaisuusajattelua. Pienten elintarvikejalostusyritysten tukeen tulisi panostaa. Olemassa olevia testialustoja tulisi hyödyntää ja lisätä kuluttajien osallisuutta tuotekehitykseen. Kasvintuotannon ja peltoviljelyn kehittäminen ja monipuolistaminen erikoiskasvien ja kotimaisten valkuaiskasvien viljelyn myötä olisi Varsinais-Suomen näkökulmasta kannatettavaa. Kestävä ja kannattava tuotanto edellyttää myös tietämyksen ja osaamisen ylläpitämistä tuottajien keskuudessa maaperän hoitoon ja maan kasvukunnon parantamiseen liittyen. Tähän liittyvät neuvontapalvelut tulee turvata.

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee. Huomioita ja havaintoja:

Omavaraisuusasteen nostaminen on olennainen osa huoltovarmuutta muuttuvassa ja epävarmassa maailmassa. Tuotantopanokset energiasta työvoimaan tulee turvata mahdollisimman vähän vientivetoisesti, jotta häiriötilanteilta ruokaketjussa vältytään. Ulkomaisista lannoitteista tulee irtautua ja kotimaisia kiertoravinteita lisätä. Lannan käsittelyä tulee kehittää edelleen ja tuottaa biokaasulaitosten mädätteestä ja muista orgaanisista jakeista lannoite- ja maanparannustuotteita. Biologisia torjuntamenetelmiä tulisi jatkossa pyrkiä käyttämään enemmän kemiallisten torjunta-aineiden sijaan. Tämä myös lannoitteiden osalta.

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3., Luonnon kantokyky

Ruuantuotannon merkitys luonnon kantokyvylle huomioitu hyvin. Tavoite, että ruokajärjestelmä tulevaisuudessa tukisi luonnon kantokykyä sen horjuttamisen sijaan on keskeinen. Kasvihuonepäästöihin puuttuminen on myös oleellinen tavoite.

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät.

Hiilidioksidipäästöjen kokonaisvaltainen pienentäminen läpi koko ruokaketjun on huomioitu.

Viljelyn monipuolistaminen, ilmastomuutokseen sopeutuminen, resurssien järkevä käyttö, kiertotalous, uudistuneet viljelyteknologiat ja uudistava viljely, sekä energiankäytön optimoiminen ja mahdollisuuksien selvittäminen uusista tilakohtaisten energiantuotannon tavoista lisäävät myös ruuantuotannon kannattavuutta.

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnon tila paranee.

Luontokadon torjuminen ja monimuotoisuuden turvaaminen sekä perinteisillä että uusilla menetelmillä on tavoitteen kannalta oleellista. Seurannan merkitystä korostettu. Tämä tavoite vaatii selkeitä toimenpiteitä, jotta luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä ei vain pysäytetä vaan monimuotoisuus lisääntyy.

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee.

Ravinteiden pitäminen nykyistä paremmin kierrossa ja peltojen vesitaloudesta huolehtiminen ovat ravinnepäästöjen kannalta ensiarvoisen tärkeitä. Vesistöjen (erityisesti Saaristomeren, Selkämeren ja koko Itämeren) kannalta ravinnepäästöt ovat keskeisessä asemassa ja se on tunnistettu ja tunnustettu myös strategiassa. Nämä vesistöalueet ja tavoite niiden tilan parantamisesta tulisi Varsinais-Suomen liiton mielestä myös mainita strategiassa. Tässä on hyvä huomioida myös ilmastomuutoksen vaikutukset ja sopeutuminen vesienhallinnan näkökulmasta.

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Kotimaisen ruuan arvostamisen lisääminen ja ruuan merkitys hyvinvoinnille ja terveydelle on tunnistettu hyvin. Ruokailutottumuksiin vaikuttaminen on osa koko ruokakulttuurin muutosprosessia. Tietämystä ruoan alkuperästä ja ruokaketjun

olemuksesta tulisi lisätä kansalaisten keskuudessa. Kalan ja muiden luonnon antimien merkitystä tulisi tuoda paremmin esiin strategiassa.

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu.

Kotimaisuuden ja paikallisuuden lisääminen julkisessa ruokailussa päiväkodeista työpaikkaruokailuun on positiivinen tavoite. Ruoan alkuperällä tulee olla merkitystä valinnoissa. Julkisilla hankinnoilla voidaan olla tukemassa ja lisäämässä ruoan paikallisuutta. Ruokakasvatus kouluissa voidaan noteerata positiivisena asiana.

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy.

Terveellisen ruoan saatavuus on turvattava kaikille taustoista riippumatta. Mahdollisuuksia vaihtoehtoihin ruokiin, esim. kasvispainotteisesti, on turvattava. Ruokavalintoihin on pystyttävä vaikuttamaan positiivisesti.

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria.

Kotimaisen ruoan vahvuudet tulee tunnistaa nykyistä paremmin. Suomalaisella ruoalla on mahdollisuuksia myös kansainvälistyä vaikkapa ruokakulttuurin ympärille rakennettujen matkailupalveluiden avulla, kuten strategiassa mainitaankin.

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia.

Ruoan ja yhteisen ruokailun merkitys sosiaalisena tapahtumana on kärsinyt maassamme jonkinlaisen inflaation viime vuosikymmeninä. "Ruokailo" on positiivinen käsite, joka on nostettu tässä strategian osiossa hyvin esille. Ruokamatkailu ja kokousmatkailu tuovat myös ruuan ympärille positiivista virettä.

Huomioita ja havaintoja lukuun 4, Kehitettävät valmiudet

Strategiaan sisältyy mainintoja kehitettävistä valmiuksista uusista innovaatioista, oppimisen ja investointikyvyn parantamisen kautta hallinnon rooliin mahdollistajana. Ruokajärjestelmää tulee kehittää jatkuvasti uusien innovaatioiden, joilla lisätään sekä tehokkuutta että esimerkiksi kriisinkestävyyttä muuttuvassa maailmassa. Uudistukset vaativat myös mukana olevilta ihmisiltä kykyä oppia uutta ja mukautua uusiin vaatimuksiin. Tarvitaan eri sektorirajat ylittävää kokeilun kulttuuria, jota olemassa olevan hallinnon tulee olla mukana tukemassa ja mahdollistamassa sekä rahallisin että poliittisin keinoin. Kannustimin varustettu maaseutupolitiikka on tässä työssä keskeisessä roolissa. Tulevaisuuden usko ja sitä kautta uudet investoinnit mahdollistavat myös ruokasektorin jatkuvan kehittymisen ja käsillä olevan Kansallisen ruokastrategian tehokkaan toimeenpanon.

Muita huomioita strategiasta

Varsinais-Suomen liitto oudoksuu, ettei kalataloutta ja sen eri sektoreita olla Kansalliseen ruokastrategiaan 2024 mahdutettu mukaan edes maininnan tasolla. Kalataloudella on kuitenkin suuri rooli monessa strategiaan liittyvässä osatavoitteessa aina ilmastonmuuton torjunnasta ja luonnon kantokyvystä ruokakulttuurin edistämiseen. Kalatalous on erityisesti Varsinais-Suomelle tärkeä ja perinteinen toimiala ruokasektoriin liittyen. Varsinais-Suomen liitto toteaa myös, että Varsinais-

Suomi on monipuolisuudellaan merkittävin riistamaakunta ja pitää tärkeänä, että riistaruoan merkitys tulee paremmin esille ruokastrategiassa mm. ruoka- ja ravintolakoulutuksen, lähiruoan sekä ruokamatkailun näkökulmasta.

§ 175

Lausunto Lounais-Suomen metsäohjelmaluonnoksesta 2026–2030

VSLDno-2025-447

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi
Timo Juvonen, erikoissuunnittelija, timo.juvonen@varsinais-suomi.fi

Suomen metsäkeskus on pyytänyt 17.9.2025 lausuntoa Lounais-Suomen metsäohjelmaluonnoksesta 2026–2030 15.10.mennessä.

Tiivistelmä

Lounais-Suomen metsäohjelma 2026–2030 toteuttaa Kansallista metsästrategiaa 2035 Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnissa. Ohjelman tärkein tavoite on edistää alueen metsien monipuolista ja kestävää käyttöä ja sitä kautta hyvinvointia ja työllisyyttä.

Ohjelmakaudelle on valmisteltu yhteensä 11 toimenpidettä, joista jokainen on itsenäinen kehittämishanke. Toimenpiteille on määritelty tavoitteet, kohderyhmä ja seurantamittarit sekä ehdotukset vastuutahoiksi ja toteutuksen yhteistyökumppaneiksi.

Toimenpiteillä halutaan edistää metsien kasvua ja lisätä metsäpinta-alaa, varautua ilmastonmuutokseen ja ennakoida metsätuhoja sekä panostaa yksityisteiden ja niiden siltojen kuntoon. Lounais-Suomessa nähdään tärkeänä edistää talousmetsien luonnonhoitoa ja metsien vesiensuojelua sekä kiinnittää huomioita suometsiin ja suoluontoon.

Metsäalan vetovoimaa koulutusalan halutaan lisätä ja edistää sitä kautta ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta alueella. Metsäohjelman toteuttamisella tuetaan uusimman luonnonvara-alan tutkimustiedon käytäntöön vientiä. Lisäksi sujuvoitetaan maa- ja metsätilojen omistajanvaihdoksia sekä tuoteistetaan luontomatkailua ja monipuolistetaan metsänomistajien ansaintamahdollisuuksia. Lounais-Suomessa halutaan tulevina vuosina panostaa vahvasti puurakentamiseen. Viestinnälliset toimenpiteet lisäävät metsäalan näkyvyyttä ja tukevat koko metsäohjelman toteutusta Lounais-Suomessa.

Lounais-Suomen metsäneuvosto edistää ja seuraa ohjelman toimeenpanoa. Ohjelman sisältöä tarkistetaan ohjelmakauden puolivälissä vuonna 2028.

Lisätietoja: www.metsakeskus.fi/fi/metsan-kaytto-ja-omistus/alueelliset-metsaohjelmat/tietoa-alueellisista-metsaohjelmista

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi pyydettyssä asiassa annetun seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto toteaa, että metsäohjelmaluonnos on selkeä ja siihen on valittu keskeiset kehitettävät teemat ja osa-alueet.

Tärkeinä tasoina tunnistauvat seikat ovat:

- Metsät aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- Metsien elinvoimaisuuden, monimuotoisuuden ja sopeutumiskyvyn vahvistaminen
- Kilpailukykyinen ja vastuullinen metsäala, osaamisen, koulutuksen ja tiedolla johtamisen vahvistaminen
- Puurakentamisen edistäminen

Varsinais-Suomen liitto haluaa vielä erikseen korostaa metsien merkitystä seuraavissa asioissa:

- maakuntien hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamisessa
- virtavesien tilan parantamisessa
- alueiden elinvoimaisuuden ja vetovoiman tukena
- matkailun, kulttuurin ja hyvinvoinnin lähteenä
- luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa

Tiedoksi

Lausunnon saaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue, muut tilanteen mukaan

§ 176

Lausunto Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelman luonnoksesta vuoteen 2035

VSLDno-2025-468

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi
Kristina Karppi, erikoissuunnittelija, kristina.karppi@varsinais-suomi.fi

Liitteet

1 LIITE 1 Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelmasta vuoteen 2035

Fingrid pyytää palautetta sähkön kantaverkon kehittämissuunnitelman luonnoksesta vuosille 2026–2035. Palautetta on mahdollista antaa 3.10.2025 asti. Varsinais-Suomen liiton luottamuselinten kokousaikataulujen vuoksi palaute annetaan maakuntajohtajan lausuntona.

Kantaverkon kehittämissuunnitelmassa esitetään investointisuunnitelma seuraavalle kymmenelle vuodelle. Kantaverkon kehittämissuunnitelmasta säädetään sähkömarkkinalaissa, ja se päivitetään kahden vuoden välein. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on mahdollistaa ilmastotavoitteiden ja puhdasta sähköä hyödyntävien teollisten investointien toteutuminen.

Kantaverkon kehittämissuunnitelman luonnoksessa esitetyt hankkeet perustuvat Fingridin ennusteisiin asiakastarpeista, joiden mukaisesti on tunnistettu investointitarpeet kantaverkon keskeisille runkoyhteyksille. Suunnitelmassa on esitetty myös ne voimajohtohankkeet, joiden kaavoitus ja luvitus ovat edenneet. Runkoverkon vahvistusten aikataulu voi vielä muuttua asiakastarpeiden ja ennusteiden tarkentuessa. Investointien ohella Fingridin tavoitteena on myös hyödyntää entistä tehokkaammin jo olemassa olevaa kantaverkkoa erilaisten verkon siirtokykyä lisäävien keinojen ja asiakasjoustojen avulla.

Kehittämissuunnitelmassa on tunnistettu merkittävät kansalliset pohjoiseteläsuuntaiset ja länsieteläsuuntaiset vahvistustarpeet, jotka toteutetaan uusilla voimajohdoilla ja niin kutsutuilla kompensointiratkaisuilla, joilla tehostetaan verkon toimintaa. Etelä-Suomeen, Tampereen eteläpuolelle, sijoittuu kaksi kolmasosaa Suomen sähkönkulutuksesta. Kulutus etelässä kasvaa myös entisestään mm. lämmityksen sähköistyessä ja teollisten investointien myötä. Samaan aikaan uusiutuva sähköntuotanto painottuu Pohjois- ja Länsi-Suomeen, mikä lisää merkittävästi sähkön siirtotarvetta näiltä alueilta Etelä-Suomeen. Etelän siirtoyhteyksiä vahvistamaan valmistuu useita kantaverkon voimajohtoyhteyksiä vuosikymmenen loppuun mennessä.

Fingrid vuorovaikuttaa suunnitelmistaan eri sidosryhmien kanssa myös jatkuvana arkisena työnä. Varsinais-Suomen liitossa erityisesti aluesuunnittelu on säännöllisesti yhteyksissä kantaverkkoyhtiöön maakuntakaavatyöhön liittyen.

Sähkön kulutuksen ja tuotannon ennusteista Fingrid ennustaa sähkönkulutuksen ja -tuotannon kehittymistä tasaisesti, ja julkaisee ennusteita muutamia kertoja vuodessa. Ennusteissa huomioidaan yhteiskunnallinen ja taloudellinen kehitys laaja-alaisesti,

myös vetytalouden viriäminen. Nyt päivitettävän kehittämissuunnitelman taustalla on kaksi tuoreinta tulevaisuusskenaariota kulutuksen ja tuotannon kehittymisestä vuoteen 2035:

- erinomaisen kilpailukyvyn skenaariossa sähkönkulutus noin kaksinkertaistuu nykytasoon (86 TWh) nähden noin 159 terawattituntiin vuodessa.
- Kohtalaisen kilpailukyvyn skenaariossa kulutus kasvaa noin viidenneksellä nykytasoon nähden noin 104 terawattituntiin vuodessa.
- Vertailutietona sähkönkulutuksen ennusteista on hiljattain tehty myös nk Keito-skenaariot kansallisen energia- ja ilmastostrategian taustalle. Niissä sähkönkulutuksen ennustettiin noin 1,3-kertaistuvan nykytilanteeseen nähden 110 terawattituntiin vuodessa. Katso kuviot liitteessä 1.

Sähkömarkkinoiden toimintaympäristön kehittämisessä olennaista ja ennustamisen kannalta haastavaa on se, mitkä vireillä olevista sähkön kulutus- ja tuotantohankkeista tulevat toteutumaan. Tuotantohankkeista on tehty liityntäkyselyjä Fingridille 400 gigawatin verran eli hyvin paljon. Määrä on viisitoistakertainen nykyiseen kapasiteettiin verrattuna. Kulutushankkeiden kyselyjä on hieman vähemmän, mutta niitäkin viisinkertainen määrä nykyiseen sähkön huippukulutukseen nähden. Ainoastaan osa nyt vireillä olevista sähkön tuotanto- ja kulutushankkeista tulee toteutumaan.

Sähkömarkkinoiden haasteista yleisemmin Varsinais-Suomessa

Fingridin kantaverkon investointien lisäksi maakunnassa ja Etelä-Suomessa yleisemmin on myös muita ajankohtaisia sähkömarkkinoiden haasteita, joihin tulisi tarttua ensi tilassa vastaavien tahojen toimesta: jakeluverkkoinfran investoinnit, hallinnollisten menettelyjen sujuvuus sekä Ahvenanmaan aluevesien tulevan merituulivoiman liittäminen kantaverkkoon. Jakeluverkkoyhtiöiden mukaan Energiaviraston vuoden 2024 alussa voimaan tullut valvontamalli ei vastaa enää nykyisiin investointitarpeisiin erityisesti verkkoinfran ja siten investointimahdollisuuksien arvonmäärityksen osalta. Vihreän siirtymän investointien luvitus on osin nopeutunut esimerkiksi YVA-menettelyissä, mutta sähköverkon osalta etenkin lunastuslupamenettelyt etenevät hitaasti. Lisäksi Ahvenanmaan pohjoispuolella suunniteltujen merituulivoimahankkeiden sähköä ei nykyisen lainsäädännön puitteissa voida liittää suoraan Manner-Suomen kantaverkkoon, vaikka Varsinais-Suomessa sähkön kysyntä kasvaa ja maatuulivoiman tuotantomahdollisuudet ovat rajallisia. Lainsäädännön selkeyttämistä varten tulisi perustaa selvityshanke.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi pyydettyssä asiassa annetun seuraavan lausunnon:

Fingridin kehittämiskohteet Varsinais-Suomessa

Kehittämissuunnitelmassa Varsinais-Suomeen kohdistuvia merkittäviä investointeja on kolme:

1. Huittinen–Forssa 400 +110 kV -voimajohto.

Yhteys on rakenteilla vuonna 2025.

2. Lieto–Raisio 400 kV + 110 kV -voimajohto, mukaan lukien Raision uusi sähköasema. Hankkeen valmistuminen on ohjelmoitu vuoteen 2031. Maakunnassa vireillä olevat, esimerkiksi Naantalın vetyteollisuuden hankkeet tarvitsevat sähkön kantaverkon vahvistukset kuitenkin jo vuodesta 2029 alkaen. **Varsinais-Suomen liitto pitää tärkeänä, että Fingrid jatkaa väliaikaisten ratkaisujen selvittämistä ylimenovuosille yhdessä paikallisten jakeluverkkoyhtiöiden kanssa.**

3. Lounaisleikkauksen vahvistukset Ulvilasta Satakunnasta pääkaupunkiseudulle. Hanke on ohjelmoitu toteutettavaksi vuoteen 2035 mennessä. Lounaisleikkausten vahvistuksilla tarkoitetaan Länsi-Suomen tuotantoalueiden ja lounaisen sekä eteläisen Suomen välisten sähkön siirtoyhteysien infran ja tehon vahvistuksia. Varsinais-Suomessa tämä tarkoittaa maakunnan läntisten osien sähkön siirtoverkkojen vahvistamista. Lounaisleikkauksen vahvistamisen alustavassa suunnittelussa on mukana kaksi linjausta. Niistä toinen, eteläisempi kulkisi Varsinais-Suomen läntisten osien kautta. Toinen, pohjoisempi linjaus sijoittuisi enemmän Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen alueelle. Linjausten tarkempaa reittisuunnittelua ei ole vielä tehty. On mahdollista, että linjauksista kumpikin tai vain jompikumpi toteutuu. Ratkaisu tarkentuu Fingridin mukaan lähivuosina. Harkintaan vaikuttaa taloudellinen kehitys laajasti, etenkin se, mitkä ja missä sähkön kulutus- ja tuotantohankkeet toteutuvat. **Varsinais-Suomen liitto pitää erittäin tärkeänä, että Lounaisleikkauksen vahvistus toteutuu eteläisen linjauksen mukaisesti tai muutoin niin, että Varsinais-Suomen läntisten osien kantaverkon siirtoyhteydet vahvistuvat mahdollisimman nopeasti.** Maakunnan läntisissä osissa on sähkönsiirron kapasiteettihaasteita jo nyt.

§ 177

Lausunto luonnoksesta laiksi metsästyslain muuttamisesta

VSLDno-2025-469

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi
Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
Timo Juvonen, erikoissuunnittelija, timo.juvonen@varsinais-suomi.fi

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt 25.9.2025 lausuntoa luonnoksesta laiksi metsästyslain muuttamisesta 24.10.2025 mennessä.

Tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia. Esityksen taustalla on luontodirektiivin muutos suden (*Canis lupus*) suojeluaseman osalta. Direktiivissä susi siirrettiin tiukasti suojeltujen lajien liitteestä IV liitteeseen V, jonka lajit eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi lähtökohtaisesti sallii liitteen V lajien metsästyksen. Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 15.1.2027.

Esityksen mukaan metsästyslaista poistettaisiin säännös suden ympärivuotisesta rauhoituksesta. Suden rauhoitusajasta ehdotetaan säädettäväksi metsästysasetuksessa. Lakiin tehtäisiin myös teknisiä muutoksia.

Suden rauhoituksen poistaminen joustavoittaa suden kannanhoidon tavoitteiden saavuttamista ja sudesta aiheutuvien sosioekonomisten vaikutusten hallintaa. Susikannan sosioekonomisia vaikutuksia on voitu hallita tähän asti vain vahinko- ja turvallisuusperusteisilla poikkeusluvilla. Vaikka viimeisimmän poikkeuslupa-asetuksen muutoksen jälkeen näiden poikkeuslupien myöntäminen on tehostunut aiempiin vuosiin nähden, on susikanta jatkanut kasvuaan ja levittäytymistä uusille alueille. Susista aiheutuneet kielteiset vaikutukset susialueilla asuvien ihmisten arkeen ja lammastalouden harjoittamiseen ovat lisääntyneet ja laajenneet uusille alueille. Suden kannanhoidollisia poikkeuslupia ei valitusten ja metsästyslain 41 a §:ään liittyvän oikeuskäytännön vuoksi ole ollut mahdollista saada täytäntöönpanoon.

Poistamalla suden rauhoitus ja asettamalla lajille metsästysaika, voidaan susikannan kannanhoitoa jatkossa mahdollistaa metsästysaikana metsästyslain 10 §:n mukaisessa menettelyssä.

Keskeiset ehdotetut muutokset ovat:

- Kannankestävää ja kannanhoidollista metsästystä varten asetettavat tavoitteet mahdollisia
- Alueelliset kiintiöt ja kiintiömetsästys mahdollista
- Rauhoitus ja suojelustatus muuttuu
- Hoitosuunnitelmien roolin vahvistaminen lupaharkinnassa
- Ministeriön asetuksenantovaltuudet

Lisätietoja: [Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa pyydetyistä asiasta seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto toteaa, että Lounais-Suomen susikanta on Suomen mittakaavassa tiheä ja susireviirit kattavat koko Varsinais-Suomen maakunnan maa-alueet. Alueella yksittäisten reviirien pinta-alat ovat pienentyneet, koska sudelle on runsaan peura- ja kauriskannan takia tarjolla paljon ravintoa. Alueellinen olosuhde poikkeaa huomattavasti koko Suomen susitilanteesta, arviolta noin puolet Suomen (Suomen kanta-arvio n. 430 yksilöä) susista elää Lounais-Suomessa.

Metsästyslain luonnoksen perusteella lupaharkinnassa voidaan ottaa huomioon suden kannanhoitosuunnitelma. Suunnitelmassa Suomi on jaettu kahteen isoon kannanhoitoalueeseen, läntiseen ja itäiseen, lisäksi poronhoitoaluetta käsitellään suurpetoasioissa erityisalueena. Varsinais-Suomen näkökulmasta suden kannanhoitosuunnitelmassa määritellyt kannanhoitoalueet ovat liian laajoja suden kansallisen suojelu- ja riistapolitiikan toteuttamiseen.

Lounais-Suomen kiintiöalueen muodostaminen on tästä näkökulmasta hyvin perusteltua.

Varsinais-Suomen liitto pitää myös tärkeänä, että lakiin on lisätty velvoite toimittaa saaliista DNA-näyte Luonnonvarakeskukselle.

Tiedoksi

Lausunnon saaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, muut tilanteen mukaan

§ 178

Lausunto asetustalonnoksesta tulosperteisen tuen pilotoinnista maatalouden vesiensuojelussa

VSLDno-2025-477

Valmistelijat / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
Miika Tiainen, erikoissuunnittelija, miika.tiainen@varsinais-suomi.fi

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoja tulosperteisen tuen pilotoinnista maatalouden vesiensuojelussa. Lausunto on pyydetty toimittamaan ministeriölle lausuntopalvelussa 6.10.2025 mennessä.

Ministeriön tarkoituksen on valtionavustuslain 8 §:n nojalla antaa uusi väliaikainen valtioneuvoston asetus, joka olisi voimassa vuosina 2026–2036. Taustalla on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaukset ja painotus Saaristomerityössä.

Pilotti on osa Ahti-ohjelman toteuttamista, jolla jatketaan vesiensuojelun tehostamisohjelman työtä. Annettava asetus olisi osa Ahti-ohjelman kokonaisuutta, jolla edistetään ravinnekiertoa. Asetuksen soveltamisalueena olisi Saaristomeren valuma-alue ja valtionapuviranomaisena ensi sijassa Lounais-Suomen elinvoimakeskus.

Pilotoinnin tarkoituksena on vähentää peltoviljelystä aiheutuvaa vesistöjen fosforikuormitusta ja kerätä kokemuksia sekä kehittää tulosperteisen tuen menettelyä ja sisältöä. Tulosperteisuudella tarkoitetaan avustusjärjestelmää, jossa tukea myönnetään saatujen tulosten ja vaikuttavuuden perusteella. Tällä hetkellä käytössä olevat avustusjärjestelmät ovat yleisimmin suorite-, kustannus- tai hehtaariperusteisia.

Pilotoinnin tuloksia hyödynnetään myöhemmin arvioitaessa tulosperteisen lähestymistavan käyttökelpoisuutta osana maatalouden tukipolitiikkaa ja mahdollisia jatkotoimia avustusjärjestelmän kehittämiseksi.

Pilotin piirissä oleville tuottajille voitaisiin myöntää erityisavustusta todennetusta fosforiluvun alenemisesta pellon pintakerroksessa. Lisäksi kaikille osallistujille myönnettäisiin kertaluonteinen avustus pilottiin osallistumisesta.

www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=f16c4cf5-950a-488a-b4fd-bbafd7c65212

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi pyydettyssä asiassa annetun seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen liitto kannattaa tulosperteisen tuen pilotointia ja pitää sitä tärkeänä askeleena kohti vaikuttavampaa maatalouden vesiensuojelua. Saaristomeren valuma-alue on Suomen ainoa jäljellä oleva HELCOMin hot spot -alue,

ja maatalouden fosforikuormitus muodostaa alueen suurimman yksittäisen kuormituslähteen. Pilotin kohdentaminen valuma-alueelle on perusteltua ja tukee kansallisia ja EU-tason tavoitteita ravinnekuormituksen vähentämiseksi.

Hallitusohjelma sisältää monipuolisesti toimia vesien tilan parantamiseksi ja painottaa toimenpiteitä kolmella Saaristomeren pilottialueilla. Vesiensuojelun vaikuttavuuden lisäämiseksi on kuitenkin samaan aikaan tärkeää etsiä uusia ja tehokkaita toimenpiteitä olemassa olevien ratkaisujen rinnalle.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastuskertomuksessaan 9.9.2024 todennut vesien ja merenhoidon rahoituksen vaikuttavuuden puutteet ja kustannustehottomuuden. Kustannusvaikuttavuus ei ole ollut merkittävä kriteeri toimenpiteiden valinnassa, suunnittelussa ja seurannassa. Rahoitusmekanismien kehittäminen on siksi tärkeä askel maatalouden vesiensuojelun tehostamisessa. Koska julkisella sektorilla on vain vähän kokemusta tulos- ja vaikuttavuusperusteisesta rahoituksesta, on järkevää, että tulospäätteistä tukea ensin pilotoidaan. Tavoitteeksi tulee ottaa riittävä tietopohja ja toimintatavan arviointi mallin laajentamiseksi osaksi maataloustukijärjestelmää (CAP). Varsinais-Suomen liiton näkökulma on, että tulevalle CAP-kaudella tukijärjestelmää tulisi kehittää kustannus- ja hehtaari-perusteisuudesta vaikuttavuusperusteisemmaksi. Lisäksi toimenpiteitä tulisi kohdentaa siten, että niillä voidaan edistää suljettua ravinnekiertoa sekä parantaa maaperän hiilensidontaa ja kasvukuntoa.

Tulospäätteinen rahoitusmalli mahdollistaa maatalousyrittäjien ja asiantuntijoiden innovaatiopotentialin valjastamisen tehokkaasti vesiensuojeluun ilman ylhäältä annettua rajattua keinovalikoimaa. Tulospäätteisyys kannustaa ja ohjaa viljelijöitä etsimään tehokkaimpia keinoja fosforikuormituksen vähentämiseksi ja mahdollistaa toimenpiteiden kohdentamisen sinne, missä vaikutukset ovat suurimmat.

Pilotin kaksivuotinen voimassaoloaika on lyhyt tulosten saamiseksi, mutta perusteltu, jotta tulospäätteisiä elementtejä on mahdollista sisällyttää jo Suomen seuraavaan CAP-suunnitelmaan. Perustelumuistossa todetaan avustusta voitavan myöntää todetusti fosforiluvun alenemisesta pilotoinnin alussa ja lopussa otettujen maanäytteiden päätteellä, mikä on kannatettavaa, jotta tuloksista saadaan mahdollisimman reaaliaikaisia. On järkevää, että pilotti kohdistetaan korkeimpien fosforilukujen pelloille. Maakunnan liitto huomauttaa, että rahoituksen tulee olla riittävä aidon kannusteen synnyttämiseksi. Pilotin rahoitus (500 000 euroa) on hyvin rajallinen suhteessa Saaristomeren valuma-alueen laajuuteen ja vesiensuojelutarpeisiin. Tulosten päätteellä tulee arvioida mallin laajentamista 2030-luvulle ulottuvaksi ja varmistaa, että rahoitus on riittävä myös laajamittaisiin toimiin.

Varsinais-Suomen liitto pitää tärkeänä, että pilotin toteutuksessa hyödynnetään alueellista osaamista ja yhteistyötä tutkimuslaitosten, viljelijöiden ja viranomaisien välillä. Pilotista saatava tieto on arvokasta myös muille vesienhoitoalueille ja tukijärjestelmien kehittämiseen kansallisesti ja EU-tasolla.

§ 179

Lausunto Raisio-Naantali tasoristeysten, perusparantamisen ja sähköistyksen ratasuunnitelmasta

VSLDno-2025-458

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi
Salla Murmann, erikoissuunnittelija, salla.murmann@varsinais-suomi.fi

Liitteet

- 1 Yleiskartta
- 2 Ratasuunnitelmaselostus

Väylävirasto pyytää Varsinais-Suomen liiton lausuntoa Raisio-Naantali tasoristeysten, perusparantamisen ja sähköistyksen ratasuunnitelmasta 10.11.2025 mennessä. Maakunnan liittoon pyydetään lausunnossa toteamaan ratasuunnitelman maakuntakaavan mukaisuuden ja listaamaan ratasuunnitelman käsittämällä alueella vahvistetut tai hyväksytyt oikeusvaikuttavat maakuntakaavat. Lausunto pyydetään toimittamaan ensisijaisesti sähköisesti PDF-A-muodossa osoitteeseen kirjaamo@vayla.fi. Lausuntoon on liitettävä asianumero VÄYLÄ/1847/04.01.01/2022.

Ratasuunnitelman tavoitteena on muun muassa parantaa radan ja tienkäyttäjien turvallisuutta, mahdollistaa henkilöjuna liikenteen käynnistäminen ja junien nopeuden nosto 80 km/h, edistää alueiden välistä saavutettavuutta, lisätä raideliikenteen käyttöä ja sujuvuutta sekä parantaa teollisuuden kilpailukykyä ja rautatiekuljetusten kustannustehokkuutta alueella. Hankkeen kustannusarvio on 17,4 M€ (alv 0 %), josta valtion ehdotettu osuus on 16,9 M€.

Ratasuunnitelma sisältää rataosuuden sähköistämisen, radan alus- ja päällysrakenteen perusparantamista, tasoristeysten poistamista ja muita toimenpiteitä niiden turvallisuuden parantamiseksi, yksittäisten taitorakenteiden kuten rumpujen ja siltojen korjaamista ja uusimista sekä raiteen kuivatuksen parantamista.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa Raisio-Naantali rataosuus on osoitettu rautatieksi. Raision liikennepaikka sijoittuu maakuntakaavassa teollisuustoimintojen alueelle ja Naantalin liikennepaikka keskustoimintojen alueelle. Rataosuus halkoo maakuntakaavan mukaisia virkistysalueita, taajamatoimintojen alueita sekä työpaikkatoimintojen aluetta. Ratasuunnitelman alueella on voimassa Raision puolella Raision yleiskaava 2020 ja Nuorikkalan osayleiskaava. Naantalin puolella on voimassa Manner-Naantalin osayleiskaava. Lisäksi suunnittelualueella on voimassa useita asemakaavoja.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa pyydetyistä asiasta seuraavan lausunnon:

Turku–Naantali-ratayhteys on tärkeä osa sekä maakunnan että Suomen liikenneverkkoa, kilpailukykyä ja huoltovarmuutta. Varsinais-Suomella ja Turun kaupunkiseudulla on logistisesti tärkeä asema meri- ja maakuljetusreittien solmupisteenä osana kasvavaa Etelä-Suomea. Naantalın satamayhteys kuuluu Euroopan laajuiseen TEN-T-ydinverkkoon, jonka puutteiden korjaamisella on merkittävä vaikutus valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman saavutettavuustavoitteeseen.

Raisio–Naantali tasoristeysten, perusparantamisen ja sähköistuksen ratasuunnitelma tukee Varsinais-Suomen maakuntakaavan ja liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Hanke edistää toimivan, kestävän ja turvallisen liikennejärjestelmän rakentamista ja radanvarren alueiden kehittymistä. Naantalın radan perusparantaminen, sähköistys ja seisakkeet kuuluvat tänä vuonna hyväksytyn Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman tärkeimpiin kärkihankkeisiin. Voimassa olevat maakuntakaavamerkinnot löytyvät Varsinais-Suomen [maakuntakaavayhdistelmästä](#).

Sekä Finnlinesin uudet alukset että alueen vihreän siirtymän investoinnit lisäävät Naantalın sujuvien yhteyksien tarvetta. Vireillä olevat Green North Energy:n ammoniakkin tuotantolaitos ja Liquid Windin / FlagshipSEVEN Oy:n metanolin tuotantolaitos kuuluvat Suomen merkittävimpiin vetytalouden hankkeisiin. Ratayhteyden perusparannus ja sähköistys tukee alueen ja Suomen kilpailukykyyn parantamista.

Raisio–Naantali sisältyy Varsinais-Suomen alueellisen junaliikenteen tavoiteverkkoon, joka on esitetty Varsinais-Suomen maakuntakaavassa ja liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Alueellinen junaliikenne tulee huomioida ratayhteydellä myös seisakkeiden toteuttamisena. Raisio–Naantali-ratayhteyden perusparannus ja sähköistys mahdollistaisivat ensi vaiheessa alueellisen henkilöjunaliikenteen käynnistämisen nykyisten Turun kaukojunien kääntymisellä Naantalissa. Traficomın aiemman selvityksen mukaan Salo–Turku–Naantali on tunnistettu Suomen kustannustehokkaimmaksi lähijunaliikenteen uudeksi yhteysväliksi.

§ 180

Lausunto hallituksen esityksestä liikuntalain 7 §:n kumoamisesta

VSLDno-2025-472

Valmistelijat / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
Miika Tiainen, erikoissuunnittelija, miika.tiainen@varsinais-suomi.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Varsinais-Suomen liiton lausuntoa hallituksen esityksestä liikuntalain (390/2015) 7 § kumoamiseksi. Lausunto on pyydetty toimittamaan opetus- ja kulttuuriministeriölle viimeistään 6.11.2025.

Laki Lupa- ja valvontavirastosta hyväksyttiin eduskunnassa 18.6.2025. Hallitusohjelman mukainen valtion aluehallintouudistus yhdistää aluehallintovirastot, ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät ja Valviran monialaiseen valtakunnalliseen virastoon. Osana uudistusta liikuntalakia on tarkoitus muuttaa.

Esityksen mukaan Lupa- ja valvontavirastolle ei ole tarkoituksenmukaista perustaa yhtä alueellista eli viraston näkökulmasta valtakunnallista liikuntaneuvostoa, koska valtion liikuntaneuvosto toimii jo opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä. Uudelle valtakunnalliselle virastolle ei ole myöskään tarpeellista luoda useita alueellisia liikuntaneuvostoja, koska virastolla ei ole aluerakenteita.

Lausunnossa pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä huomioita ja havaintoja teillä on esitykseen?
2. Miten toteuttaisitte alueellista osallisuutta uudessa virastorakenteessa?

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa pyydetyistä asiasta seuraavan lausunnon:

1. Mitä huomioita ja havaintoja teillä on esitykseen?

Alueelliset liikuntaneuvostot ovat tähän asti toimineet asiantuntijaeliminä aluehallintovirastoissa ja käsitelleet erityisesti valtion liikuntapaikkarakentamiseen liittyviä valtionavustuksia. Esitysluonnoksessa todetaan, että uudelle valtakunnalliselle virastolle ei ole tarkoituksenmukaista perustaa alueellisia liikuntaneuvostoja, koska virastolla ei ole aluerakenteita. Hallinnollinen perustelu on ymmärrettävä, mutta esitetty malli ei takaa alueellista asiantuntemusta päätettäessä kuntien ja muiden toimijoiden liikuntapaikkojen perustamishankkeiden valtionavustuksista.

Alueelliset liikuntaneuvostot ovat tuoneet paikallistuntemusta laajoja käyttäjäryhmiä koskevien liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatilojen valtion avustusten rahoitussuunnitelmiin. Alueellinen tuntemus on jatkossakin tärkeä hankkeiden priorisoinnissa ja alueellisen tasapuolisuuden takaamisessa. Liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuksissa tulee muun muassa huomioida valtionosuuksien suhde maakunnan väkilukuun.

Esitysluonnoksessa todetaan nykyisten aluehallintovirastojen liikuntatoimen esittelijöiden tulevan sijoittumaan ympäri Suomea monipaikkaisesti. Tosiasiallisia takeita siitä, että viraston työntekijät uudessa rakenteessa tulevat työskentelemään tai tuntemaan esimerkiksi Varsinais-Suomen alueelliset erityispiirteet, ei kuitenkaan ole. Myös perustelumuiotiossa todetaan, että uudessa virastossa liikuntatoimen henkilöstö ei tule välttämättä sijoittumaan alueellisesti tämän hetken järjestelyn mukaisesti.

2. Miten toteuttaisitte alueellista osallisuutta uudessa virastorakenteessa?

Varsinais-Suomen liitto ehdottaa, että liikuntapaikkarakentamista koskevista valtionavustuspäätöksistä pyydetään jatkossa maakunnan liittojen lausunto. Aiemmin alueellisten liikuntaneuvostojen asettaminen annettiin maakunnan liittojen tehtäväksi ja liikuntapaikkarakentamisen suunnitelmasta annettiin maakunnan liiton lausunto. Lausuntomenettely vahvistaa alueellista asiantuntemusta sekä takaa demokraattisen käsittelyn. Maakunnan liitto on jäsenkuntiensa muodostama kuntayhtymä, jonka päätöksentekuelimet valitaan kuntavaalitulosten perusteella.

Maakunnan liitot voivat lausuntoja valmistellessaan toimia yhteistyössä liikunnan aluejärjestöjen kanssa ja hyödyntää alueellista osaamista varmistaakseen kattavan ja asiantuntevan näkemyksen alueen liikuntatarpeista. Malli tukisi myös maakuntien liittojen tehtäviä ja tavoitteita alueellisen osallisuuden rakentamisessa.

§ 181

Nordic MSP Forum -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2025-445

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen liitto on hakenut rahoitusta pohjoismaiselta ministeriöneuvostolta Nordregiolta Nordic MSP Forum -tapahtumaa varten, joka järjestetään Turussa Varsinais-Suomen liiton tiloissa 9.–10.10.2025. Nordic MSP Forumin tavoitteena on tarjota Pohjoismaiden merialuesuunnittelijoille ensimmäistä kertaa yhteistyöalusta rajat ylittävien merialuesuunnittelukysymysten tarkastelulle ja yhteisten toimintamallien rakentamiselle. Maiden välisen merialuesuunnitteluyhteistyön vahvistaminen ja ymmärryksen lisääminen eri toimintaympäristöistä tukevat merialueen kestävää vihreää siirtymää.

Hankkeen kesto on 16.6.2025–31.12.2025. Projektin budjetti on 250 000 DKK, josta on myönnetty 100 % rahoitus.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää NORDIC MSP Forum -hankkeen
2. perustaa hankkeelle erillisen kustannuspaikan kustannusten seurantaan ja raportointia varten
3. että projektin tilivelvollinen on suunnittelujohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.

§ 182

Maakuntakaavan kumppanitestausta -hankkeen päättäminen

VSLDno-2025-457

Valmistelijat / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja, malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
Antti Vasanen, tietopalvelupäällikkö, antti.vasanen@varsinais-suomi.fi

Lounaistieto toteutti Maakuntakaavan kumppanitestausta -hankkeen 3.10.2023–31.3.2025 välisenä aikana. Hankkeessa luotiin maakuntien liitoille valmiuksia siirtää kaikkia kaavatasoja koskevan yhtenäiseen kaavatietomallin käyttöön, mikä on osa ympäristöministeriön rakennetun ympäristön digitalisaatiota edistävää Ryhti-hanketta.

Maakuntakaavan kumppanitestausta -hankkeen tavoitteena oli selvittää vaihtoehtoiset tavat maakuntakaavan laatimiseen kaavatietomallin mukaisesti ja konvertoida olemassa olevia maakuntakaavoja kaavatietomalliin. Lisäksi tavoitteena oli rakentaa tietokanta- ja tiedonsiirtoratkaisut, joilla kaavatietoja ylläpidetään ja siirretään kansalliseen Ryhti-tietojärjestelmään.

Hankkeen tuloksena vahvistui käsitys siitä, että Ryhti-järjestelmän kompleksisuus edellyttää merkittäviä muutoksia maakuntakaavan laatimisen tapoihin. Ryhti-kaavan tuottaminen ja tiedonhallinta edellyttää tulevaisuudessa erillisen kaavoituksen tietojärjestelmän hankkimista. Hankkeen tuloksena tuotettiin Ryhti-yhteentoimiva kaavoitustietokanta, yhteydet Ryhti-järjestelmään sekä kaavoitustyökalun ensimmäinen kehitysversio, jonka avulla oli mahdollista tuottaa esimerkkiaineistoja Ryhti-järjestelmän testaamiseen.

Hankkeessa tehdyn selvitys- ja kehitystyön perusteella ymmärrys maakuntakaavoituksen käytännön työssä tapahtuvista muutoksista kirkastui, ja näistä muutostarpeista viestittiin laajasti maakuntien liitoille eri toimijatasoilla. Hankkeen tuloksena liitoille syntyi parempi ymmärrys vaihtoehtoisista kaavoitustyökaluista.

Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 260 477,27 €. Hankkeessa ei ollut omarahoitusosuutta, mutta hankkeessa Varsinais-Suomen liiton tarpeisiin kehitetty palveluväyläyhteys Suomen ympäristökeskuksen tietokantaan ei ollut tukikelpoinen kustannus. Palveluväylän kehitystyöstä johtuen hankkeen kustannuspaikalle jäi alijäämää 3018 €, joka katetaan Varsinais-Suomen liiton kustannuspaikalta 2010.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Maakuntakaavan kumppanitestausta -hankkeen tulokset ja
2. sulkea hankkeen kustannuspaikan 7050 sekä hyväksyä alijäämän 3018,00 € kattamisen kustannuspaikalta 2010.

§ 183

Maatalouden vesistöpuisto -hankkeen päättäminen

VSLDno-2023-286

Valmistelijat / lisätiedot:

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Valonia/Varsinais-Suomen liitto oli hankekumppanina Ammattiopisto Livian hallinnoimassa Maatalouden vesistöpolku -yhteistyöhankkeessa 1.5.2023–15.6.2025 välisenä aikana. Valonian lisäksi hankkeessa osatoteuttajina olivat Turun ammattikorkeakoulu, Turun yliopisto ja Kaarinan kaupunki.

Hankkeessa tehtiin [Ammattiopiston Livian](#) maille Tuorlaan kaikille avoin, vapaasti kierrettävä vesistöpolku. Vesistöpolku on Suomen oloissa ainutlaatuinen, käveltävä tai virtuaalisesti tutustuttava oppimispolku. Polku esittelee konkreettisesti erilaisia vesienhallintaratkaisua, vesistökunnostusten esimerkkejä sekä tietoa luonnon monimuotoisuudesta ja sen vaikutuksia ympäristöön. Noin kahden kilometrin pituisen polun varrella esitellään 14 kohdetta. Esiteltävät toimenpiteet ovat ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja, jotka hyödyttävät viljelijää taloudellisesti ja luovat paremmat kasvuolosuhteet parantamalla maan kasvukuntoa ja sadonmuodostusta. Polku sopii kaikenikäisille varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin ja tarjoaa oppimismahdollisuuksia niin tuleville viljelijöille kuin aiheesta kiinnostuneelle. Virtuaalisen vesistöpolku ansiosta kohteeseen voi tutustua myös etänä mistä tahansa.

Vesistöpolulta löytyy erilaisia vaihtoehtoisia vesienhallinnan toimenpiteitä pienempinä demonstraatioina kuin peltomittakaavan toteutuksina. Esiteltäviä toimia ovat esimerkiksi peltometsälohko, integroitu suojavyöhyke, kosteikko, säätösalaajat sekä nelijalkaiset maisemanhoitajat lampaat ja naudat. Lisäksi polku tutustuttaa kävijän Myllyjojan koskikunnostukseen, uhanalaisiin perinneympäristöihin, vesistönsuojelutoimenpiteiden seurantaan ja maanparannusaineiden näytelohkoihin.

Valonian osahankkeessa tehtiin Myllyjojan purokartoitus uoman alaosassa Livian mailla sekä puron keskiosassa Hiiskanmäen alueella, laadittiin Myllyjojan alaosan kunnostussuunnitelma sekä tehtiin suunnitelman pohjalta virtavesikunnostuksia. Vesistöpolku avattiin yleisölle 12.6.2025, jolloin polkuun pääsivät ensimmäisten joukossa tutustumaan valtakunnallisen vesistökunnostusverkoston seminaarin osallistuneet maastoretkeläiset. Vesistöpolusta on tehty digitaaliset versiot [laajalle yleisölle](#) sekä [lapsille](#).

Hanke sai rahoituksen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, ympäristöministeriön vesiensuojelun tehostamisohjelmasta. Avustuksen määrä oli 70 % toteutuneista kustannuksista. Valonian osahankkeen toteutuneet kustannukset olivat 46 809,37 euroa. Osahankkeen omarahoitusosuus oli 15 363 euroa, josta Kaarinan kaupunki kustansi 2 520 euroa ja Valonia 11 522,81 euroa. Hankkeen kustannuspaikalle jäi alijäämää 731,17 euroa, mikä johtuu siitä, että hankkeelle jyvitettiin enemmän yleiskustannuksia, kuin rahoittaja hyväksyy.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Maatalouden vesistöpolku -hankkeen tulokset ja
2. sulkea hankkeen kustannuspaikan 6055 ja siirtää alijäämän 731,17 euroa Valonian kustannuspaikalle 6010

§ 184

Lapset ja nuoret Varsinais-Suomen kestävyystyön kirittäjinä -hankkeen päättäminen

VSLDno-2022-177

Valmistelijat / lisätiedot:

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, riikka.leskinen@valonia.fi

Valonia/Varsinais-Suomen liitto toteutti hankkeen Lapset ja nuoret Varsinais-Suomen kestävyystyön kirittäjinä 1.6.2022–30.6.2023 Opetushallituksen myöntämällä rahoituksella. Valonian toteuttaman hankkeen kokonaisbudjetti oli 22 022,82 euroa. Hankkeen muut keskeiset yhteistyötahot olivat Paraisten ja Mynämäen koulut sekä mukana olleet yritykset ja kuntapäättäjät.

Hankkeen tavoitteena oli kokeilla ja mallintaa toimintamalli, jonka avulla lapset ja nuoret voivat toimia kuntien, koulujen ja yritysten kestävyystyön kirittäjinä. Paraisten kaupungin kaikki suomenkieliset koulut ja oppilaat (luokka-asteet 4–9) osallistuivat kokeiluihin. Yhteensä mukana oli yli 400 oppilasta, 18 yritystä ja viisi päättäjää.

Hankkeen aikana kehitettiin ja kokeiltiin Lapset ja nuoret kestävyystyön kirittäjinä -toimintamallia, joka koostuu kolmesta polusta: koulun kestävyystyö, kunnan kestävyystyö ja yritysten kestävyystyö. Malli löytyy suomeksi ja ruotsiksi Valonian verkkosivuilta (valonia.fi/kirittäjät ja valonia.fi/sporrarna). Toimintamallia voidaan soveltaa useissa oppiaineissa, ja se tukee demokratiakasvatusta, osallisuutta sekä kestävä kehityksen taitoja. Valonian roolina hankkeessa oli koordinointi, viestintä, kokeilujen toteuttaminen yhteistyössä koulujen, kuntien ja yritysten kanssa sekä oppimateriaalien ja toimintamallin nettisivun koostaminen.

Hankkeessa saavutettiin hankesuunnitelman tavoitteet kiitettävästi. Erityisesti yhteisöllisyyden ja osallisuuden rakentaminen sekä demokratiataitojen vahvistaminen toteutuivat hyvin.

Hankkeen toteutuneet kustannukset olivat 20 020,18 euroa, josta Valonian omarahoitusosuus oli 2002,02 euroa (10 %).

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi hankkeen Lapset ja nuoret Varsinais-Suomen kestävyystyön kirittäjinä toteutuksen ja tulokset
2. sulkea hankkeen kustannuspaikan 6048

§ 185

Maankäyttöjaoston 25.8.2025 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, heidi.saaristo-levin@varsinais-suomi.fi

Maankäyttöjaoston 25.8.2025 pöytäkirja:

- Lausunto Someron rantaosayleiskaavan muutosluonnoksesta osalla kiinteistöjä 761-444-4-55 ja 761-444-2-100
- Lausunto Salon kaupungin pohjavesisuojelusuunnitelmien päivitys: Kajalan, Märynummen, Pyymäki-Tuohitun ja Saarenkylän pohjavesialueet.
- Lausunto Laitilan Kivijärven tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn soveltamistarpeesta

Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheutta Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen:

1. Etelä-Suomen Aluehallintovirasto: Iso-Kössin Tila Oy:n Oripään broilerikasvattamon laajentamisen ympäristöhakemus (385/25.6.2025)
2. Kaarinan kaupunki: Länsiradan tarvitsemista asemakaavoista Kaarinassa (Turun raja, Kaarinantie, Verkakaari, Nunna) (373/23.6.2025)
3. Kemiönsaaren kunta: Dragsfjärdin itäisen saariston rantaosayleiskaavanmuutos (Södergård, Storgård, Bertelsudde) (304/27.5.2025)
4. Koski TI: Kirkkoseudun korttelien 51, 52, 53 ja 56 alueen asemakaava (Pappilantähti) (395/10.7.2025)
5. Koski TI: Koski TI kunnan jokimetsän alueena asemakaavaehdotus (396/10.7.2025)
6. Laitilan kaupunki: Palvelutalon asemakaavan muutos (326/4.6.2025)
7. Länsirata Oy: Länsirata Oy:n Hajala-Nunna ratasuunnitelmasta ja Nunna-Kupittaa ratasuunnitelma (334/6.6.2025)
8. Maskun kunta: Nivolan ja Lankonkujan asemakaavamuutoksen uudelleen vireille tulo (345/13.6.2025)
9. Maskun kunta: Vanhan paloaseman Brankkarin asemakaavanmuutos (389/27.6.2025)
10. Naantalin kaupunki: Vanton eritasoliittymän asemakaavamuutos (335/11.6.2025)
11. Naantalin kaupunki: Naantalin Aholankadun asemakaavamuutosluonnos (336/9.6.2025)
12. Naantalin kaupunki: Maarianrinteen asemakaavanmuutos (380/24.6.2025)
13. Paimion kaupunki: Oinilan päiväkodin asemakaavanmuutosluonnos (364/18.6.2025)
14. Paraisten kaupunki: Kirkkosalmenrannan asemakaavanmuutos (339/12.6.2025)
15. Paraisten kaupunki: Nauvon Trunsö Kummelskärin ranta-asemakaava (350/16.6.2025)
16. Paraisten kaupunki: Korppoon Österretaisin Österängin ranta-asemakaava (366/18.6.2025)
17. Pirkanmaan liitto: Pirkanmaan teollisuuden vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (295/21.5.2025)

-
18. Pyhärannan kunta: Rohdaisten asemakaavanmuutosluonnos (338/11.6.2025)
 19. Pyhärannan kunta: Sora ja Kallio Heinonen Oy:n maa-aineslupahakemus Rohdaisten tiloilla Pyhäkallio ja Pyhäkivi (400/23.7.2025)
 20. Salon kaupunki: Pitkäjärven ranta-asemakaavaehdotus 2 (325/4.6.2025)
 21. Suomen ympäristökeskus: Ruotsin aluevesille suunniteltavan Bothnia Offshore Sigma-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostus (330/5.6.2025)
 22. Suomen ympäristökeskus: Ruotsin Bothnia Offshore Lambda North -merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostus (333/6.6.2025)
 23. Suomen ympäristökeskus: Suomen tarpeesta osallistua Viroon suunniteltavan Liivi 1 ja Liivi 2-alueiden merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (346/13.6.2025)
 24. Suomen ympäristökeskus: Ruotsin talousvyöhykkeen Olof Skötkonung-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annettu vastike (375/23.6.2025)
 25. Suomen ympäristökeskus: Ruotsin aluevesille ja talousvyöhykkeelle suunniteltavan Najaderna-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostus (376/23.6.2025)
 26. Suomen ympäristökeskus: Suomen tarve osallistua Ruotsin talousvyöhykkeelle suunniteltavan Mimer-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (397/18.7.2025)
 27. Työ- ja elinkeinoministeriö: Asetusluonnos merituulivoimasta talousvyöhykkeellä (374/23.6.2025)
 28. Työ- ja elinkeinoministeriö: Hallituksen esitys kaivoslain muuttamisesta (390/27.6.2025)
 29. Uudenkaupungin kaupunki: Humalkarin ranta-asemakaavan ja Hepoluodon ranta-asemakaavanmuutosluonnos (349/16.6.2025)
 30. Uudenkaupungin kaupunki: Ora-aukon ranta-asemakaavanluonnos (359/17.6.2025)
 31. Uudenkaupungin kaupunki: Vähäluodon ranta-asemakaavanluonnos (360/17.6.2025)
 32. Uudenkaupungin kaupunki: Iso-Hylkimyksen ranta-asemakaavanluonnos (361/17.6.2025)
 33. Uudenkaupungin kaupunki: Uudenkaupungin keskustan rata-alueiden asemakaavanmuutos (368/19.6.2025)
 34. Uudenkaupungin kaupunki: Onninkujan asemakaavanmuutos (378/24.6.2025)
 35. Varsinais-Suomen ELY-keskus: Väyläviraston Turun satamaradan siirtohankkeeseen YVA-menettelyn soveltamistarpeesta Väyläviraston Turun satamaradan siirtohankkeen yksittäistapauksessa (324/4.6.2025)
 36. Varsinais-Suomen ELY-keskus: Lunastuslupa-asia Houtskarın lehdot, Keistiön fladat, Åvensårın lehto ja Paraisten kalkkialueet (391/1.7.2025)
 37. Varsinais-Suomen ELY-keskus: Isoniitun lintu Oy:n Pöytyän broilerikasvattamon YVA-ohjelma (398/1.8.2025)
 38. Ympäristöministeriö: Flemminginpuiston viemäritunnelin YVA.tarvehankinta (394/9.7.2025)

Ilmoitukset Varsinais-Suomen liiton luottamustoimielimien päätöksistä ovat olleet nähtävillä pöytäkirjojen tarkastusten jälkeen liiton verkkosivuilla varsinais-suomi.fi otsikon "Päätöksenteko / Esityslistat ja pöytäkirjat" alla.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee maankäyttöjaoston pöytäkirjan 25.8.2025 tiedoksi eikä käytä kuntalain § 92 mukaista otto-oikeuttaan.

§ 186

Maakuntavaltuuston kokouksen 22.9.2025 päätösten laillisuusvalvonta ja täytäntöönpano

VSLDno-2025-301

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi
Sanna Reuna, hallinnon assistentti, sanna.reuna@varsinais-suomi.fi

Kuntalain 39 §:n 2. momentin mukaan kunnanhallituksen tulee vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus katsoo, että maakuntavaltuuston kokouksen 22.9.2025 päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä, maakuntavaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltaansa ja päätökset eivät muutoin ole lainvastaisia, jolloin niiden toimeenpanemisella ei ole estettä ja päättää panna täytäntöön maakuntavaltuuston 22.9.2025 tekemät päätökset:

§ Toimenpiteet

§ 21 Kokouksen avaaminen

- ei toimenpiteitä

§ 22 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

- ei toimenpiteitä

§ 23 Maakuntavaltuuston sihteerin määrääminen

- ei toimenpiteitä

§ 24 Valtuustoryhmien muodostaminen

- ei toimenpiteitä

§ 25 Kokousasiain esittelyjärjestyksen hyväksyminen

- ei toimenpiteitä

§ 26 Pöytäkirjantarkastajien valitseminen

- ei toimenpiteitä

§ 27 Ääntenlaskijain valitseminen

- ei toimenpiteitä

§ 28 Maakuntavaltuuston vaalilautakunnan valitseminen

- ei toimenpiteitä

§ 29 Maakuntavaltuuston järjestäytyminen

- ei toimenpiteitä

§ 30 Maakuntahallituksen valitseminen

- ei toimenpiteitä

§ 31 Tarkastuslautakunnan valitseminen

- ei toimenpiteitä

§ 32 Ajankohtainen katsaus maakuntavaltuustolle

- ei toimenpiteitä

§ 33 Tilintarkastajan (JHTT-yhteisön) valinta 2025–2028

- Tarkastuslautakunta hyväksyy Varsinais-Suomen liiton ja valitun tilintarkastajan välillä tehtävän tilintarkastusta koskevan sopimuksen.

§ 34 Valtuustoryhmän tai valtuutetun aloitteet

- ei toimenpiteitä

§ 35 Valtuutetun kyselyt

- ei toimenpiteitä

§ 36 Muutoksenhakuohjeet ja kokouksen päättäminen

- ei toimenpiteitä

§ 187

Vuoden 2026 kokousaikataulu

VSLDno-2025-432

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, hallintojohtaja, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi
Sanna Reuna, hallinnon assistentti, sanna.reuna@varsinais-suomi.fi

Maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen vuoden 2026 kokousaikataulusta päättäminen.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää kokousaikataulusta vuodelle 2026 sillä varauksella, että nopeita päätöksiä vaativat, ennalta arvaamattomat asiat saattavat aiheuttaa aikatauluun muutoksia:

Maakuntavaltuusto:

ma 8.6.2026 klo 10.00

ma 7.12.2026 klo 10.00

Maakuntahallitus:

ma 26.1.2026 klo 10.00

ma 23.2.2026 klo 10.00

ma 23.3.2026 klo 10.00

ma 20.4.2026 klo 10.00

ma 18.5.2026 klo 10.00

ma 15.6.2026 klo 10.00

ma 24.8.2026 klo 10.00

ma 21.9.2026 klo 10.00

ma 19.10.2026 klo 10.00

ma 16.11.2026 klo 10.00

ma 14.12.2026 klo 10.00

§ 188

Viranhaltijapäätökset

Salassapidettävät tiedot poistettu.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä kuntalain § 92 mukaista otto-oikeuttaan.

§ 189

Tiedoksi annettavat asiat

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.